UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ŞI FARMACIE
"N.TESTEMIŢANU" DIN REPUBLICA MOLDOVA

BIBLIOTECA

CĂRŢI RARE
din colecţia Koch

Indice bibliografic

Chişinău – 1995
Editura "Tehnica"

Universitatea de Medicină și Farmacie
«N. Testemițanu» din Republica Moldova

Biblioteca

Cărți rare din colecția Koch

Indice bibliografic

Editura Tehnica

Chișinău
1995

Alcătuitori:

Ludmila Lipcanu
Victoria Dodica

Responsabil de ediţie:
Elena Bolganschi, director bibliotecă

ISBN 5—7790—0325—4

Alcătuitori:

Ludmila Lipcanu
Victoria Dodica

Responsabil de ediţie:
Elena Bolganschi, director bibliotecă

ISBN 5—7790—0325—4

Prefață

Științele se formează prin creșteri succesive. Numai urcând înălțimile secolelor trecute poți determina legile dezvoltării lor. Pentru a studia și practica medicina, trebuie să-i dai importanță; și pentru a-i da o importanță veritabilă, trebuie să crezi în ea.

Cu această dispoziție de spirit a fost început lucrul asupra prezentului indice, studiind în limita posibilităților doctrinele medicale antice și moderne.

Față în față cu o sumă imensă de cunoștințe, de care dispune medicina, pare indispensabil ca cititorul să poată recurge la un studiu complet și accesibil, unde va afla răspunsurile la multe din întrebările referitoare la istoria medicinei. Este ceea ce am încercat să realizăm prin prezentul indice. Sperăm să fi reușit pe măsura intențiilor.

Indicele este destinat atât medicilor și studenților mediciniști cât și persoanelor erudite și interesate de problemele istoriei medicinei. S-a simțit necesitatea unui astfel de indice deoarece medicul trebuie să cunoască istoria medicinei, procesul de gândire, grație căruia medicina a ajuns la înălțimile de astăzi.

Pornind de la faptul că numărul de persoane, care știu despre existența colecției în biblioteca noastră, este infim, ne-am propus să deschidem accesul spre acest tezaur bibliografic. Colecția de care dispunem este o adevărată comoară, care nu a fost niciodată valorificată și care ar putea suscita un interes deosebit la cei versați. Ea este o compilare prețioasă de informație medicală pe care trebuie s-o valorificăm și s-o apreciem la justa ei valoare. Fiind în posesia acestei colecții, suntem în mare avantaj față de alte instituții care nu dispun de așa ceva.

Prin prezentul indice încercăm să reflectăm o mică parte din colecția de carte străină, aflată în biblioteca noastră, care aparținuse medicului german, bibliofilului Richard Koch. În 1937, antifascistul R. Koch s-a domiciliat în orașul Kislovodsk. În 1944 el a dăruit o parte din biblioteca sa Institutului de medicină din Kislovodsk, care în a. 1945 a fost transferat la Chișinău.

Colecția este estimată la o valoare enormă, incluzând opere ale adevăratelor somități în materie (Hipocrate, Ibn-Sina, Galen, Paracelsus, Caelius ș. a.) O strălucire aparte îi dă colecției prezența operei lui Voltaire, apărută în timpul vieții autorului și multe alte cărți de o notorietate impunătoare.

Colecția Koch numără aproximativ 2700 volume de medicină, biologie, filozofie, istorie. În exclusivitate, 150 cărți din sec. XVI—XVIII sunt considerate cărți rare. Toate cărțile din colecție sunt asigurate cu un ex-libris al lui R. Koch și se impun printr-o prezentare grafică deosebită: coperta în majoritatea cazurilor este executată în piele sau pergament, cotorul — cu imprimări, foile de titlu — executate într-un stil gotic.

Indicele este conceput conform unui principiu cronologic, de aceea operele unuia și aceluiași autor sunt plasate în locuri diferite. Titlurile și subtitlurile sunt prezentate în formula exactă de pe foaia de titlu, în limba originalului. Prescurtările sunt admise numai în cazul când în titlu sunt enumerate rangurile și funcțiile persoanei amintite.

Indicele conține adnotări concise în limba română, în care sunt expuse date biografice despre autor, traducerea titlului cărții, un rezumat la conținutul lucrării și particularitățile ei tipografice.

Sunt anexate două indice auxiliare: pe autori și sistematic. Indicele este destinat medicilor și servește drept ghid didactic la istoria medicinei pentru cei versați. Suscită un mare interes și pentru bibliografi și bibliofili.

HENRICI CORNELII AGRIPPAE AB NETTESHEYM A' CONSILIIS & Archiuis Inditiarii sacræ CAESAREAE Maiestatis: De OCCVLTA PHILOSOPHIA Libri Tres.

HENRICVS CORNELIVS AGRIPPA.

☞ *Nihil est opertum quod non reueletur,*
& occultum quod non sciatur.
Matthæi X.

Cum gratia & priuilegio Cæsareæ Maiestatis ad triennium.

1510

1. Agrippae H. C. (1486—1535). Henrici Cornelii Agrippae, Ab Nettesheym. Armatae Miliiae E. Opera. Lugduni (Lyon), Per Beringos fratres, 1510. 779 p.

Agrippae, Henrici Cornelii, filozof şi necromant antic roman. Pentru ataşamentul său la cabalistică a fost supus unor înverşunate prigoniri. A primit la Pavia, titlul de doctor în medicină şi drept. A fost medic de curte la curtea regelui francez Francois I. Lucrările lui cele mai însemnate «De incertitudine et vanitate scientiarum» (Koln 1510) şi «De occulta philozophia» (mai întâi Koln 1510, prelucrată în 1533), în care el dezvoltă teoria teozofiei platonice creştine şi înaintează ideea, că ştiinţa absolută sau magia constă în arta de a stăpâni puterea supremă dată de Dumnezeu. Conform puterii triple, asupra lumii pământeşti, cereşti şi lumii spiritelor, magia este puterea naturală, cerească (astrologică) şi religioasă. Lucrările sale sunt editate la Lyon în 1550 în 2 volume. Autorul demonstrează cunoştinţe vaste în astronomie. Desenele care însoţesc explicaţiile astrologice sunt foarte competente.

Cartea începe cu elogii în adresa autorului. Se descriu elemente de magie, ceremonii magice, sunt aduse argumente în favoarea necesităţii ştiinţelor matematice. Lucrarea conţine un indice bibliografic şi este ilustrată. Textul este însoţit de note marginale. La sfârşitul cărţii sunt expuse anexe ale diferitor autori.

Coperta este executată în pergament.

2. Aponensis, Petri (n. aproximativ a. 1000). Conciliator. (Venetis) (Venezia). 1521. 359 p.

În lucrarea «Consilierul» se face o interpretare a termenilor medicali. Cartea începe cu un indice bibliografic al termenilor medicali, urmat de o introducere. Fiecare termen este prezentat, însoţit de unele afirmaţii ale oamenilor celebri şi de date generale. Textul

este editat în limba latină și e însoțit de note marginale. Cartea se încheie cu o adnotare.

Coperta cărții este frumos ornamentată.

3. Plinius Secundus C. (a. 23—79). Naturalis historie libri. XXXVII e castigatioibus Hermolai Barbari ac codicis i alemania imprassi qz emedatissime editi, addito indice qz copiosissimo, figuri sqz ad singulorum librorum materiam aptissimis. (Venetiis, M. Sessa) (Venezia), 1525. (a. 28, 438 p.)

Plinius Secundus C.— savant și scriitor roman, mare compilator de date științifice. Din sec. IV ne-a rămas un studiu sintetic de compilație, scris în limba latină și întitulat «Medicina Plinii». Utilizând surse numeroase, el a acumulat fapte din toate domeniile, elaborând lucrarea cunoscută sub numele de «Istoria naturală» în 37 de cărți. Această operă este constituită îndeosebi din cunoștințe aparținând botanicii, zoologiei, mineralogiei, geografiei, farmacologiei și chiar artelor. Cărțile 20 și 32 sunt cu deosebire importante pentru datele medicale, iar în cartea a 19-a se află o scurtă schiță medico-istorică. Studiul este editat în limba latină. Textul este însoțit de note marginale.

Coperta este executată în cotor de pergament.

4. Aegineta, P. (a. 626—690). Pauli Aeginetae medici insignis opus divinum, quo vir ille vastissimum totius artis oceanum, Laconica breuitate, sensibus argutis, meris oss aphorismis in epitomen redegit. Albano Torino Vitodurensi interprete. Basileae (Basel). 1532. (24), 514 p.

Aeginetae, P.— născut pe insula Aegina, a trăit în Alexandria. Chirurg celebru al antichității, începutul Evului mediu.

Lucrarea sa «Despre medicină», editată în 1532 la Basel, tradusă în limba latină, servește drept enciclopedie medicală, care conține referiri și extrase din opera clasicilor medicinei. Cartea constă din 7 cărți și 393 capitole. Autorul descrie simptomatica maladiilor. O atenție deosebită acordă febrei, considerând-o pricipalul simptom al maladiei. Un capitol aparte este consacrat metodelor de preparare a medicamentelor. Studiul conține un indice bibliografic. Textul este însoțit de note marginale.

Coperta este confecționată din carton, cu un cotor lat din pergament, având urme de încuietori.

5. Agrippa ab Nettesheym, Heinrich Cornelius (aproximativ a. 1986—1535). De occulta philosophia libri tres. (Koln, 1533). (12), 362 p.

«Filozofia ocultă» editată în 1533, constă din trei cărți. Lucrarea

începe cu o dedicație magistrului în teologie Heinrich Cornelius Agrippae. Materialul este ilustrat. Textul este imprimat în limba latină, însoțit de notițe marginale.
Coperta este executată în lemn, cu urme de încuietori.

6. Aetius Antiochenus. Aetii, Antiocheni medici de cognoscendis et curandis morbis sermones sex, iam primum in lucem editos. Venetiis (Venezia), L. Antonius, 1534. (8), 305 p.
Aetius Amidenus. Aetii Amideni medici clarissimi de re medica libros tres... Venetiis (Venezia), L. Antonius, 1534. 158, (48) p.

Aetius din Amida a fost considerat cel dintâi mare medic ieșit din rândurile creștinilor. A studiat la Alexandria. El avea darul de a descrie cu precizie cazurile clinice, combina datele medicale cu mistica creștină, cu superstițiile păgâne, cu magia și cu descântecele.
Descrierile lui despre difterie, cu sufocarea, paralizia palatului, regurgitarea pe nas, rămân printre cele mai reușite observații clinice. A descris tonsilectomia. Metoda uretrotomiei și cura hemoroizilor, de care se ocupa Aetius, nu se mai întâlnesc și la alți autori. Aetius din Amida a fost primul, care a indicat camforul ca medicament. Din Amida lui natală, Aetius a adus medicamente noi, precum camforul și cuișoarele, care vor fi apoi larg răspândite de farmacopeea arabă.
«Farmacopeea nouă» conține un indice bibliografic. Textul este însoțit de note marginale.
Coperta este executată în pergament, cu imprimări pe cotor.

1538

7. Galenus, C. (aproximativ a. 130—200). Pergameni, de usu partium corporis humani libri XVII, universo hominum generi apprime necessarii, Nicolao Regio Calabro interprete. Denuo exactiore cura ad Graeci exemplaris veritatem castigati, per I. Sylvium medicum et M. Gregorium. Parisiis (Paris), Wechelus, 1538. (24), 471 p.

Galen, medic roman, naturalist, învățat din Roma antică, născut la Pergam (Grecia).
În sec. II al e. n. medicina antică cunoaște pe ultimul său mare reprezentant — Galen. Concepția medicală a lui Galen este eclectică, încercând să împace medicina hipocratică umoralistă cu cea metodică, solidistă. În ceea ce privește diagnosticul clinic, Galen a propus o serie de metode noi, printre care unele privind examinarea urinei și a pulsului (descrie 30 de tipuri de puls). A jucat un mare rol în dezvoltarea terapeuticii și farmacologiei, fiind creatorul științei preparării medicamentelor (farmacia galenică). Opera lui scrisă exclusiv în limba greacă, aparține totuși cu precădere medicinei

AVICENNAE

PRINCIPIS, ET PHILOSOPHI

SAPIENTISSIMI

Libri in re medica omnes, qui hactenus ad nos peruenere. T. I

IDEST

Libri Canonis quinque. De viribus Cordis. De remouendis nocumentis in regimine sanitatis. De sirupo acetoso. Et Cantica.

OMNIA Nouissimè post aliorum omnium operam à Ioanne Paulo Mongio Hydruntino, & Ioanne Costæo Laudensi recognita.

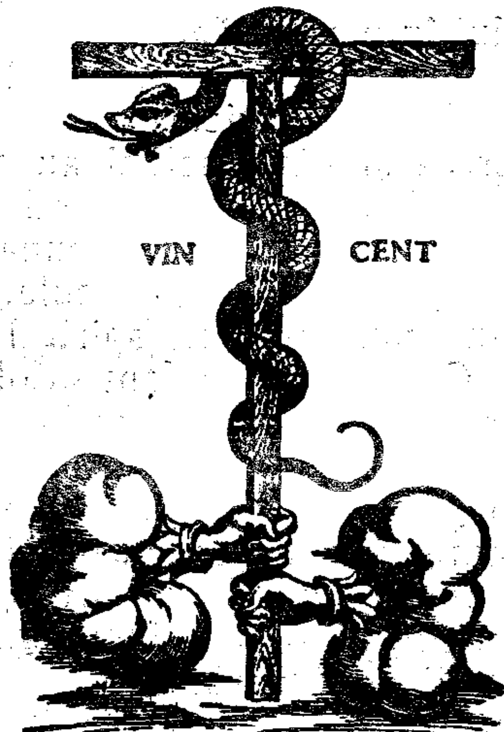
Accessere autem in hac editione præter magnam in emendando contextu diligentiam, & lectionum ex vetustissimis codicibus animaduersam varietatem, præter Arabicarum vocum interpretationem passim ex optimis authoribus adhibitam,

ANNOTATIONES Eorundem COSTAEI ET MONGII in libros Canonis. quibus consensus & dissensus principum tum philosophorum tum medicorum inter se, breuissimè quantum fieri potest, suo loco explicantur.

Adiecti etiam postremo loco sunt Indices quatuor: Duo quidem veluti Arabicæ linguæ promptuaria; antiquum vnum à GERARDO CREMONENSI, vt videtur: alterum verò postea à BELLVNENSI editum: Duo autem præterea, quibus res omnes in his libris, & in contextu, & in annotationibus memorabiles, copiosè, multa fide, atque ordine colliguntur.

Vt nihil tandem in postrema hac editione sit prætermissum, quod studiosis medicinæ profuturum, sit animaduersum.

CVM PRIVILEGIIS.

VENETIIS,

Apud Vincentium Valgrisium.

romane. El a practicat decenii de-a rândul în capitala imperiului, fiind şi medicul împăratului Marcus Aurelius. Galen a stabilit diferenţa dintre pneumopatii şi afecţiunile pleurale, precum şi modalităţile de infecţie în tuberculoza pulmonară. Descrie destul de satisfăcător maladiile nutriţiei ca artritismul şi diabetul, afecţiunile creierului şi ale sistemului nervos ca psihozele, paraliziile, epilepsia.

Ediţia de faţă «Despre destinaţia părţilor corpului uman» reprezintă o sistematizare minuţioasă şi descrierea tuturor structurilor anatomice studiate până la el. Studiul lui elucidează diagnosticarea şi prognozarea maladiilor. Lucrarea constă din 17 cărţi.

Coperta este confecţionată din carton, cu un cotor lat din piele, cu imprimări.

1555

8. Hippocrates (aproximativ a. 460—377). Coi medicorum omnium longe principis, opera quae apud nos extant omnia. Per I. Cornarium latina linqua conscripta. Lugduni (Lyon), apud Vincentium, 1555. (76), 1078 p.

Hippocrates — medic celebru al Greciei antice, unul dintre fondatorii medicinei antice. Un savant vestit spunea în cadrul Academiei franceze de medicină, că «Hipocrate singur, fără antecedenţi, fără a fi împrumutat nimic din secolele care i-au precedat, fiindcă ele nu produseră nimic, deschide calea spre adevărata medicină. Nicaieri în colecţia hipocratică nu găsim trimiteri la alţi autori şi alte izvoare, adică tot pe ce s-a bazat la scrierea acestei lucrări a fost geniul şi experienţa lui în medicină».

El s-a născut în 460 la Cos, unde a făcut şcoala pe timpul splendorii Atenei, în marele secol al lui Pericle.

Din timpul lui Hipocrate şi până astăzi au ajuns până la noi foarte multe lucrări cu conţinut medical, constituind «Colecţia lui Hipocrate», care cuprinde 70 de lucrări. O bună parte din aceste lucrări sunt scrise de discipolii săi, în particular de fiu şi ginere. Majoritatea lucrărilor sunt concepute în spiritul şcolii din Cos a medicinei antice greceşti. Graţie acestui fapt «Colecţia lui Hipocrate» a servit drept enciclopedie pentru perioada înfloririi medicinei greceşti, sec. V—IV p. e. n. În lucrarea prezentată sunt descrise maladiile cunoscute în acea perioadă, sunt propuse metode de diagnosticare şi tratament, completate cu concluzii din practica proprie a autorului. Studiul este editat în 1555 la Lyon. El începe cu un preambul, care conţine intenţiile şi orientarea ştiinţifică a autorului, problemele expuse şi utilizarea lucrării.

Lucrarea dispune de un indice bibliografic. Textul este editat în limba latină şi este însoţit de notiţe marginale.

Coperta este executata în pergament, cu urme de încuietori.

9. Avicenna. (Aproxim. 980—1037). Principis et philosophi sapientissimi. Libri in re medica omnes, qui hastenus ad nos peruenere. Id est: Libri canonis quinque. De viribus cordis. De remounedis nocumentis in regimine sanitatis. De sirupo acetoso. Et cantica... V. 1—2. Venetiis (Venezia), apud V. Valgrisium, 1564.
V. 1. 1564. 966 p.
V. 2. 1564. 429 p.

Ibn Sina, cunoscut sub numele latinizat de Avicenna, a fost supranumit «principele medicilor» şi «floarea culturii arabe», deoarece pe lângă un excepţional medic şi savant, era un filozof de mare fineţe, un abil om de stat şi un talentat poet. A fost o figură de umanist universal. La doar 16 ani s-a iniţiat de-acum în medicină.
A scris peste 20 de opere de medicină. Opera cea mai strălucitoare a lui Ibn Sina a rămas neegalatul «Al Quanun» sau «Canonul ştiinţei medicale», o lucrare impregnată de dogmatismul, care transpare din însăşi denumirea operei. Canon, adică adevăr indiscutabil. Lucrarea aceasta a fost considerată «o biblie medicală, mai durabilă decât orice altă scriere» (Osler). Este un tom voluminos de vre-un milion de cuvinte, în care autorul caută să pună în ordine, cu rigoarea lui matematică, tot ce se cunoaştea pe atunci în anatomie, fiziologie, diagnostic şi tratament. Canonul cuprinde 5 capitole: medicina teoretică, medicamentele simple, unele boli şi tratamentul lor, maladiile generale, farmacologia. Paragrafele igienico-dietetice au slujit ca sursă de inspiraţie manualelor de igienă, scrise în primele secole dupa anul 1000. Orientarea generală medicală a lui Ibn Sina a fost hipocratico-galenică. Minuţiozitatea observaţiilor clinice, precizia recomandărilor dietetice, stilul sugestiv şi autoritar, care exclude denaturările, dau operei caracterul unei codificări medicale.
«Canonul» lui Avicenna a fost tradus pentru prima oară în limba latină, în sec. XII de Gerard Cremonschi. În ultimele trei decenii ale sec. XV a apărut de 16 ori (de 15 ori în latină şi o dată în ebraică), iar în sec. XVI — de peste 20 de ori. «Canonul» este editat la Veneţia, în 1564. Fiecare capitol se încheie cu o adnotare.
Coperta este confecţionată din carton, cu imprimări.

1567

10. Fernelius, L. Ambianus (1497—1558). Universa medicina, tribus et viginti libris absoluta. Lutetiae Parisiorum (Paris), Wechelus, 1567. (16), 557 p.
De abditis rerum causis libri duo. L. P., 1567. 136, (75) p.

Fernel, Jean — filozof, medic francez. S-a născut la Clermont în Franţa. Absolvă renumitul colegiu Sainte-Barbe şi se distinge în mod deosebit în studiul matematicilor, literelor şi filozofiei. Termină fa-

cultatea de medicină din Paris. I se recunoaşte lui Fernel un spirit de observaţie deosebit şi o puternică logică medicală.

Tratatul «Despre medicină» (1544) este opera capitală a lui Jean Fernel. El a stabilit locul anatomiei în marea orchestră a ştiinţei medicale. Patologia este tratată destul de adecvat în opera lui Fernel. El se opreşte foarte pe larg asupra analizei pulsului şi urinei, acestea oferind concluzii de bază pentru pronostic şi tratament. Ultima parte a «Patologiei» lui Fernel este consacrată unei scurte descrieri a maladiilor pe atunci admise. El le împarte în două mari clase:

1. Cele care nu ocupă nici un sediu determinat;
2. Maladiile speciale sau locale;

Fernel a fost un mare patologist al epocii sale prin claritatea, precizia şi simplitatea clasificării. Clinician de mare intuiţie.

Lucrarea «Medicina universală», editată în 1567, este o culegere de lucrări ale autorului. Primele trei părţi sunt consacrate fiziologiei, patologiei şi terapiei, iar a patra, care constă din două părţi, evocă «despre cauzele tainice ale lucrurilor». A făcut o descriere a maladiilor infecţioase, a sifilisului, a turbării. Fiecare parte dispune de un indice bibliografic.

Coperta este executată în piele, cu imprimări aurite.

1567

11. Paracelsius, Theophrastus (1493—1541). Medici libelli des hocherfarnesten Herrn Theophrasti Paracelsi, beyder Artzene. Doctoris vorhin niemals in Truck ausgangen... Köln. Byrckman, 1567. (24), 263 p., ill.

Paracels, Theophrastus — medic şi naturalist de origine germană. A studiat la Universitatea din Basel. A apărat două direcţii fundamentale de dezvoltare a medicinei moderne, pe atunci încă în germene. Una — privind metoda — metoda experimentală; cealaltă — privind concepţia, explicaţia conform căreea la baza activităţii organismului stau anumite procese chimice. A imbogăţit farmacologia cu preparate noi: tincturi, elixiruri, extracte. A insistat asupra unui dozaj minuţios. Prin direcţiile noi pe care le-a iniţiat în domeniul concepţiilor medicale, Paracelsus se situează printre cei mai îndrăzneţi gânditori ai renaşterii. A făcut o clasificare a medicamentelor în 6 categorii: quinta esentia, magisteria, areana, specifica, elixiruri şi extrinseca. Clasificarea paracelsiană s-a menţinut în farmacologie timp de câteva secole. El trebuie considerat ca precursorul metaloterapiei moderne. A pledat împotriva scolasticii şi a venerării oarbe a autorităţilor antice (Galen ş. a.).

«Cărticica medicală a celebrului Paracels, medic-farmacolog...» include 7 capitole, consacrate interpretării maladiilor, aplicării plan-

telor medicinale, conţine comentarii despre ciumă. Autorul îşi încheie studiul cu aforismele lui Hipocrate.

Coperta este executată în pergament, cu imprimări pe cotor.

1567

12. Paracelsus, Theophrastus (1493—1541). Schereyben von den kranckheyten, so die vernunfft berauben, als da sein S. Veyts Thantz hinfallender siechtage Melancholia und Unsinnigkeit etc. sampt ihren wahrhafften curen... S. L., Bodenstein, 1567. (114) S.

Paracelsus este considerat ca un reformator în medicină. Suflul înnoitor al Renaşterii în domeniul concepţiilor medicale, găseşte în persoana lui Paracelsus unul din cei mai de seamă reprezentanţi. Obţine titlul de doctor în medicină la Ferrara. El este iniţiatorul chimioterapiei care va cunoaşte, peste câteva secole, o dezvoltare deosebită, ocupând în medicina modernă o parte importantă a arsenalului terapeutic. În studiul său «Descrierea maladiilor psihice, a melancoliei, a demenţei şi tratamentul lor» el face o caracteristică a maladiilor psihice şi a metodelor lor de tratament.

În anexă este descrisă acţiunea şi utilizarea vitriolului. Cartea este editată în limba germană, stil gotic.

Coperta este executată în pergament.

13. Wirsung, Christoph (1500—1571). Artzney Buch darinn werden fast alle eusserliche und innerliche Glieder des menschlichen Leibs mit ihrer Gestalteigenschafft und Wurckung beschriben. Darbey auch vom Haupt an biss zun Fersen verzaichnet was jedes sonderlich oder inn gemain fur Kranckeiten und Gebrechen angreiffend... (Heydelberg, Mayer), 1568. (237), 693 S.

Wirsung, Christoph — medic german. Studiul său «Noua farmacopee» include descrierea părţilor corpului uman, a maladiilor, a substanţelor medicamentoase, diverse metode de tratament. Constă din 9 părţi. Cartea înglobează un dicţionar al termenilor medicali, o listă a plantelor, florilor, fructelor, culorilor, reţete de preparare a siropurilor, pastilelor, a bomboanelor, a jeleurilor. Descrie calităţile toxice ale metalelor şi ale plantelor.

Materialul este bine sistematizat şi este asigurat cu un indice bibliografic pe obiecte. Textul este însoţit de note marginale.

Coperta este executată în piele, este ornamentată cu un subiect mitologic şi păstrează urme de încuietori.

1571

14. Paracelsus, Theophrastus (1493—1541). Dreyzehen Bucher Eremite Paragraphorum. Inn welchen gemelt wirt volkomne und warhaffte Cur vieler unnd schwerer Kranckheyten so biss anher von andern Artzten fur unheilsam geacht worden. Jetzt zum erstenmal mit allem Fleiss in Truck geben und aussgehn lassen. Basel, Perna, 1571. (96) S.

Lucrarea «Îndrumările celebrului Theophrastus Paracelsus incluse în 13 cărţi» descrie diverse maladii, cauzele apariţiei şi modul de tratament ale lor. Fiecare din cele 13 cărţi descrie o maladie aparte cu elemente de etiologie, clinică şi tratament. Lucrarea conţine şi reţete pentru diverse preparate. Sunt propuse metode de tratament ale leprei, epilepsiei, astmului bronşic ş. a.

Studiul este editat în limba latină, stil gotic. Foaia de titlu este imprimată în limba germană.

Coperta este executată în pergament, cu imprimări aurite.

1581

15. Mesus, Ioannus (aproximativ a. 1000). Ioannis Messuae medici clarissimi opera de medicamentorum purgantium delectu, castigatione, et usu, libri duo. Quorum priorem canones universales, posteriorem de simplicibus vocant. Grabadin, hoc est compendii secretorum medicamentorum, libri duo. Quorum prior antidotarium, posterior de appropiatis vulgo inscribitur... Atque item I. Costaei annotationes... Venetiis (Venezia), apud Iuntas 1581. (8), 272., ill.

Convolut editorial. Anul şi locul de ediţie pe foile de titlu coincid.

Petrus Apponius Patavinus et Franciscus de Pedemontium. Supplementum in secundum librum compendii secretorum medicinae Ioannis Messues medici celeberrimi. Quibus accessere, et alia consueta opuscula, quae tibi versa pagina indicat... Venetiis, Apud Iuntas 1581. (6), 277, (12).

Messus, Ioannus — discipol al lui Avicenna, autorul lucrării despre medicamente, care era considerată clasică până în sec. XVI. Studiul «Despre substanţele purgative sau canonul universal» reprezintă un manual de farmacoterapie din Evul mediu. Este editat în limba latină. Conţine o anexă la cartea a doua, care cuprinde un articol despre antidoţi. Studiul este asigurat cu un indice pe obiecte, un indice al substanţelor medicamentoase şi un indice al sinonimelor.

Textul este însoţit de note marginale. Lucrarea este editată la Veneţia.

Coperta este confecţionată din carton, cu imprimări pe cotor.

1582

16. Paracelsus, Theophrastus (1493—1541). Archidoxorum, seu de secretis naturae misteriis, libri decem. Quibus nunc accesserunt libri duo, unus de mercuriis metallorum, alter de quinta essentia. Manualia item dus, quorum prius chemicorum verus thesaurus, posterius praestantium medicorum experientiis refertum est: ex ipsius Paracelsi autographo... Basileae (Basel), per P. Pernam, 1582 (24), 415 p.

Convolut editorial. Datele despre cărţi pe foile de titlu sunt diferite.

Paracelsus. Congeries Paracelsicae chemiae de transmutationibus metallorum, ex omnibus quae de his ab ipso scripta reperire licuit hactenus Accessit genealogia mineralium, atq metallorum omnium, eiusdem autoris G. Dorneo, interprete. Francofurti (Frankfurt a. M.), apud A. Wechelum, 1581. 277 p.

Paracelsus — medic, filozof, alchimist elveţian, de origine germană. A fost conferenţiar de medicină la Universitatea din Basel. El pledează pentru ideea, că la baza medicinei stă experienţa. Numai prin experienţă se poate stabili adevărul şi ce corespunde adevărului. El a insistat asupra stabilirii legăturii strânse între chirurgie şi terapie. Paracels a dezvoltat învăţătura despre dozarea preparatelor.

Lucrarea «Arhidoxorum, sau secretele tainice ale naturii» este expusă în 10 cărţi şi două referate. Cartea conţine şi două anexe: despre experimentele chimice în medicină şi despre aplicarea emplastrului pe diverse plăgi, ulcere.

A doua lucrare inclusă în prezentul convolut «Culegere despre transformările chimice ale metalelor» conţine şi o anexă despre genealogia mineralelor şi metalelor. Studiul face o descriere a metalelor, se încearcă o clasificare a lor. Autorul propune şi o multitudine de reţete, utilizate în tratamentul unor maladii.

Textul este însoţit de note marginale şi dispune de un indice bibliografic.

Coperta este executată în pergament, cu un cotor legat şi imprimat.

17. Fuchsius, Leonhard (1501—1566). Institutionum medicinae libri quinque. Nunc denuo diligentissime recogniti, ab innumeris mendis repurgati, nonullisa in locis auctiores reddit... Basileae (Basel), Typis Oporianis, 1583. (15), 816, (86) p.

Leonhard Fuchsius este un erudit al sec. XVI, medic și filozof. Cartea sa «Bazele medicinei» a apărut în 1530 într-o stare nefinisată, iar în 1544 — într-o ediție completă. Apariția ei a însemnat un eveniment important pentru epocă, stabilind astfel un oarecare sistem în medicină. Ediția din 1583 constă din 5 cărți. Ea este îngrijită de Ludovico Grempio. Prefața cărții conține elogii în adresa autorului. În studiul său, Leonard Funchsius înaintează teoria, că maladia nu este decât o substanță, ce se conține în tot ce-i viu. Lucrarea este editată în limba latină. Textul este însoțit de note marginale și conține un indice bibliografic.

Coperta este executată în pergament, aplicat pe carton.

1605

18. Wirsung, Christoph (1500—1571). Ein new Artzney — Buch darinn fast alle eusserliche unnd innerliche Glieder des menschlichen Leibs sampt ihren Kranckheiten und Gebrechen von dem Haupt an biss zu der Fussolen und wie mann dieselben durch Gottes Hulff und seine darzu geschaffene Mittel auff mancherley weiss wenden und curieren soll. Orsel Sutorium, 1605. (42), 316, 172, 141 S.

«Noua farmacopee» editată în 1605 se deosebește foarte puțin de ediția din 1568. Pur și simplu este puțin schimbată ordinea expunerii materialului. Cartea este asigurată cu un indice bibliografic și este editată în limba germană, stil gotic. Textul este însoțit de note marginale.

Coperta este executată în pergament, cu imprimări pe cotor.

1611—1620

19. Hildebrandus V. (inceputul sec. XVII). Magia naturalis. Kunst und Wunderbuch, darinnen begriffen wunderbare Secret, Geheimnusse und Kunststucke wie man nemlich mit dem gantzen menschlichen Corper, zahmen und wilden Tieren, Vogeln, Fischen... V.1—3. Leipzig, Henning, 1611—1620. (55), (63), (43), 222 S.

Cartea sa «Magia sau cartea magică cu explicații despre secretele, tainele și enigmele corpului uman, a animalelor salbatice, a păsărilor și a peștilor» este îngrijită de Alexander a Suehten, doctor

în filozofie şi medicină. Studiul este anticipat de o dedicaţie, conţinând elogii în adresa autorului.

Lucrarea se compune din 3 părţi: teologie, astronomie şi medicină. Fiecare din aceste părţi cuprinde 4 cărţi. «Magia» este destul de original ilustrată. Desenele sunt executate în alb-negru, iar foile de titlu a fiecărei părţi a «Magiei» sunt executate cu măiestrie în roşu-negru. Studiul este editat în limba germană, stil gotic cu mici adnotări în limba latină pe o foaie de manuscris. Textul dispune de un indice bibliografic şi este insoţit de note marginale.

Coperta este executată în pergament.

1621

20. Valessius, Franciscus (1524—1592). Fracisci Vallesii Covarrubiani Philippi II Hispaniarum Regis Archiatri, et a cubiculo medici in Hippocratis libros de morbis popularibus commentaria. Magnam utriusque medicinae, theoricae inquam, et practicae partem continentia. Editio tertia, in qua plura typographorum errata emendantur... Neapoli, Ex typ. L. Scorigii, 1621. (6), 449, (27) p.

Valessius, Franciscus — medic spaniol, celebru prin renegarea scolasticii în medicină şi propagator al tradiţiilor hipocratice, adică al supravegherii atente a bolnavului. Ar fi de remarcat că în sec. XVI, cercetările sau disputele de erudiţie au creat un gen aproape nou în literatura medicală, genul epistolar.

Studiul «Comentarii la cărţile lui Hipocrate despre epidemii» conţine descrierea observaţiilor lui Hipocrate asupra maladiilor epidemice şi comentariile la obiect. Lucrarea constă din 7 cărţi. Există un indice bibliografic. Textul este însoţit de notiţe marginale.

Coperta este executată în pergament.

1624

21. Fabricius, Hieronymus (1537—1619). Aquapendente anatomices et chirurgiae in florentissimo gymnasio. Tractatus quatuor; 1. De formato foetu. 2. De locutione et eius instrumentis. 3. De loquela brutorum. 4. De venarum ostiolis, loquitur. Francofurti, Zetter, 1624. XII, 158, VIII p. 25 tab.

Fabricius d'Aquapendente Djerolamo (latinizat Fabricius Hieronimus) — chirurg şi anatom italian. A studiat medicina la Universitatea din Padua, unde a deţinut peste ani şi funcţia de şef catedră anatomie. A activat în domeniul embriologiei, anatomiei şi anatomiei comparate. În 1574 a descoperit valvulele venoase, care contribuie la mişcarea sângelui spre inimă. El va deschide calea marilor descoperiri fiziologice, în primul rând referitoare la mica circulaţie,

ÆSCVLAPIVS

FRĀCISCI
VALLESII
COVARRVBIANI

PHILIPPI II. HISPANIARVM

Regis Archiatri, et à cubiculo medici

IN

Hippocratis libros de morbis popularibus

Commẽtaria

Magnam utriusque medicinæ, theoricæ inquam, et practicæ, partem continentia

Editio tertia, in qua plura typographorum errata emendantur

Cum indice rerum, et uerborum locupletiori

Ad Ill. Iacobum Cesaranum philosophum, et medicũ Neapolitanum.

HIPPOCRATES

GALENVS

NEAPOLI

CIↃIↃCXXI

Nicolaus Perrey fecit.

Ex typographia Lazari Scorigij — Sumptibus Petri Antonii Ricæ bibliop. Parthenopæi.

a sângelui, şi mai apoi, în secolul următor, la cunoaşterea exactă a întregii circulaţii sangvine. El completează cunoaşterea anatomiei organelor feminine; a placentei, cordonului ombilical şi a fătului, Fabricio a elaborat, de altfel, un «Tratat asupra fătului».

«Patru tratate ale celebrului anatom şi chirurg H. Fabricii» descrie structura fătului uman, care este comparată cu cea a animalelor. Cartea este abundent ilustrată. Ediţia conţine o dedicaţie omagială, adresată autorului. Textul este imprimat în limba latină şi este însoţit de notiţe marginale. Studiul dispune de un indice bibliografic.

Coperta este executată în pergament, cotorul — legat, cu imprimări.

1645

22. Fernelius, Jean (1497—1558). Universa medicina. Nova hac editione quae obscura erant, illustrata: quae deficiebant, suppleta sunt. Lygduni Batavorum (Leiden), Hack, 1645. (48), 472 p.

Convolut editorial. Locul de ediţie şi editorul pe foile de titlu coincid; anii de ediţie sunt diferiţi.

Therapeutices universalis, seu medendi rationis, libri septem. Lugduni Batavorum (Leiden), Hack, 1644. 364 p.

Fernelli Jean — filozof şi medic francez. Lucrarea vieţii sale «Medicina universală», editată în 1645, reprezintă opera completă a autorului. Cartea începe cu biografia autorului, însoţită de explicaţii marginale şi elogii dedicate autorului. Primele trei secţiuni ale cărţii sunt consacrate fiziologiei, patologiei şi terapiei. Partea a patra, compusă din două cărţi, evocă «cauzele tainice ale lucrurilor». Studiul «Medicina universală» începe cu descrieri minuţioase anatomice şi fiziologice ale corpului uman.

În secţiunea care se numeşte «Patologie», Fernelli face o clasificare a maladiilor, descrie simptomele cele mai semnificative ale lor. În tranşa care se numeşte «Terapie», el descrie diverse metode de tratament ale maladiilor şi medicamentele utilizate în acest scop. A descris maladiile venerice, turbarea, care pe atunci nici nu erau recunoscute ca maladii. A pus un început ştiinţei despre etiologia maladiilor, care a avut o mare însemnătate pentru timpurile care au urmat.

Ediţia din 1645 se deosebeşte de cea din 1567 printr-un conţinut restrâns. Capitolele consacrate maladiilor infecţioase n-au intrat în ediţia dată.

Coperta este executată în pergament, cu un cotor lat din piele. Vezi şi p. 10.

N· IOAN. FERNELII
VNIVERSA MEDICINA.
Nova hac Editione,
QVÆ OBSCVRA ERANT, ILLVSTRATA:
QVÆ DEFICIEBANT, SVPPLETA SVNT.
LVGDVNI BATAVORVM,
Ex Officina Francisci Hackii. 1645.

1647

23. Veslingius, Iohann V. (1598—1649). Syntagma anatomicum. Patavii (Padova), Frambotti, 1647. (15), 276, (12) p., ill.

Veslingius, Iohann V.— anatom german, botanist. A profesat din 1632 la Padua anatomia, chirurgia și botanica. Studiul său celebru «Sintagma anatomică» reprezintă un compendiu la anatomie pentru studenți și medici și conține un bogat materal ilustrativ. Este asigurat cu-n indice bibliografic.

Coperta este efectuată din carton.

1648

24. Van Helmont, Jean Baptiste (1577—1644). Ortus medicinae. Id est, initia physicae inaudita. Progressus medicinae novus, in morborum ultionem, ad vitam longam. Amsterdami (Amsterdam), Elsevirius, 1648. (32), 800 p., I tab.

Convolut editorial. Locul și anul de ediție pe foile de titlu coincid.

Opuscula medica inaudita. Amsterodami (Amsterdam), Elzevirius, 1648. 110, 115, 88 p.

Van Helmont, Jean Baptiste — naturalist olandez, un reprezentant de vază al curentului iatrochimic. El este o figură complexă, contradictorie, discipol al lui Paracels, Faust al sec. XVII, deoarece el, cuprins de o sete de a cunoaște, își exprimă în toate gândirea critică. El continuă linia lui Paracelsus, reînvie vechea filozofie a elementelor primare, acordând primat apei; Autorul susține, că organele sunt conduse de arhei, principiul ierarhic suprem este localizat juxtapiloric. A devenit un bun medic și un mare chimist. A fundamentat noțiunea de ferment, a cercetat chimia digestiei (întemeind astfel chimia fiziologică); a întrodus termenul de gaz (creând chimia pneumatică); a depistat bioxidul de carbon în sânge și clorura de sodiu în urină. A fost acuzat pentru «negarea puterii salvatoare a religiei». Celebritatea sa a fost mai ales postumă. (Ortus medicinae, 1648). Van Helmont realizează una dintre primele experiențe cantitative din biologie, prin care este respinsă ideea tradițională după care plantele se hrănesc cu pământ. El explică procesele funcționale prin reacții chimice, dirijate de fermenți.

În lucrarea sa «Originea medicinei, sau începuturile științei despre natură», el descrie originea naturii, dezvoltarea maladiilor. El susține învățătura despre «arhei». Febra reprezintă exprimarea luptei «arheei» împotriva «agenților dăunători». Autorul a explicat for-

marea calculilor la gută și afecțiunile renale. Studiul este editat la 1648 la Amsterdam în limba latină.

Coperta este executată în piele, cu imprimări și urme de poleială aurie.

1680

25. Willis, Thomas (1621—1675). Pharmaceutice rationalis sive Diatriba. De Medicamentorum operationibus in Humano Corpore. Coloni Allobrocum, Samuelem de Tournes 1680. 266 p.

Willis, Thomas — medic englez, profesor în teologie, anatomofiziolog și naturalist, iatrochimist, practician londonez. Are o optică anatomică și în clinica sa este evidentă influența lui van Helmont. Accentul teoriilor sale patogenice este pus pe fermentațiile din sânge. Nu este numai un speculativ, îi datorăm descoperirea zahărului în urina diabeticilor (și distingerea diabetului zaharat de cel insipid). Este un inovator în terapeutică, unde alături de armele chimice, utilizează larg climatoterapia. A descris realist mania, melancolia, delirul acut, afecțiunile convulsivante și a semnalat demența precoce la adolescenți ca și demența epileptică. Descrie «paracuzia», care îi poartă numele.

Studiul său «Farmacia teoretică, sau tratarea filozofică a acțiunii medicamentelor asupra corpului uman» servește drept îndreptar la farmacologie. Conține date despre preparatele medicamentoase. Medicamentele sunt repartizate conform grupurilor farmacoterapeutice. Materialul este sistematizat și este asigurat cu un indice bibliografic al termenilor medicali. Cartea este editată în limba latină. Textul este însoțit de note marginale.

Coperta este executată în piele.

1685

26. Herfeld, H. G. (Sec. XVII). Philosophicum hominis, de corporis humani machina, deque centro nobili, fede, feu vinculo mentis, tractans. Amstelodami (Amsterdam), Blom, 1685. (60), 462, (22) p.

Herfeld H. G.— medic, filozof german. Studiul său «Tratat filozofic despre structura corpului uman» este consacrat elucidării din punct de vedere filozofic a originei faunei și florei, precum și structurii corpului uman. Sunt prezente descrieri, efectuate de anatomi celebri. Tratatul este constituit din două cărți și este asigurat cu un indice bibliografic.

Studiul este editat la Amsterdam în 1685, în limba latină. Textul este însoțit de note marginale.

Coperta este executată în piele, cu imprimări.

1697

27. Bayle, Pierre. (Sec. XVII). Dictionaire historique et critique. Rotterdam, R. Leers, 1697.
V. 1. P. 1. A—B. 1697. 12,712 p.
V. 1. P. 2. C—G. 1697. p. 713—1360.
V. 2. P. 1. H—O. 1697. 710 p.
V. 2. P. 2. P—Z. 1697. p. 711—1332, /56/.

«Dicţionar istoric şi critic» este o ediţie în două volume, fiecare constând din două părţi: I parte — istorică — este constituită ca o naraţiune succintă a faptelor istorice; a II parte expune comentarii, un amestec de argumente şi discuţii şi o tiradă de reflecţiuni filozofice. Se poate crede că orice categorie de cititori va găsi aici ceea ce-l frământă. Autorul a dorit să fie original şi să nu expună faptele cunoscute din alte dicţionare de acest fel. Pentru aceasta el a consultat foarte multă literatură în domeniu şi faptul ii conferă lucrării un înalt grad de erudiţie. Afirmaţiile autorului sunt foarte bine documentate şi argumentate. Acest dicţionar descrie istoria încă de la Adam şi Eva, Abel şi Cain şi evocă despre toate personajele religioase.

Dicţionarul poartă un caracter enciclopedic, conţine date istorice despre evenimente politice, războaie. Materialul este expus în ordine alfabetică. Fiecare volum dispune de un indice al corectărilor şi completărilor. Textul este insoţit de numeroase adnotări şi note marginale. Lucrarea este editată în limba franceză la Rotterdam. Textul este anticipat de o prefaţă, aparţinând autorului.

Coperta este executată în piele, cu imprimări.

1701

28. Des-Cartes, Rene (1596—1650). Opuscula posthuma, physica et mathematica. Amstelodami (Amsterdam), Blaev, 1701. (12) 261 p., ill.

Des-Cartes, Rene (latinizat Cartesius) — celebru filozof, fizician, matematician, fiziolog francez. El nu este numai un metodolog, ci şi un remarcabil om de ştiinţă pozitivă şi un constructor de modele ale organismului şi ale lumii. El ne dă «metoda de a conduce bine raţiunea pentru a căuta adevărul în ştiinţe», începând cu îndoiala metodică. Întemeiază geometria analitică şi optica geometrică. Descartes întroduce noţiunea de reflex şi explică mecanismul neuroreflex.

Studiul prezent «O mică lucrare de fizică şi matematică» expune problemele diferenţierii luminii, noţiuni despre esenţa lucrurilor, despre mecanică, despre originea animalelor. Cartea conţine multe

şi complicate calcule matematice. Studiul este editat în limba latină şi este bine ilustrat. Este anticipat de o prefaţă şi este editat la Amsterdam.

Coperta este executată în pergament, cu imprimări aurite pe cotor.

1704

29. Langius, Christian Johann (1655—1701). Opera omnia medica theoretico-practica, nempe historia medica, collegium chymicum, compendium formularum, pathologia et semiotica generalis, praxistam generalis quam specialis, chirurgia, collegium casuale, ut et dissertationes selectae, ab eo elaboratae... Curante D. Augusto Quirino Rivino. Lipsiae (Leipzig), Gleditschii, 1704. 798, 340, 656, (72) p.

Langius, Christian Johann — medic german, profesor de anatomie, chirurgie şi patologie. Reprezentant al şcolii de medicină din Leipzig. Susţinea că miasmele dătătoare de epidemii sunt provocate de fermentaţii, iar aceste fermentaţii sunt provocate la rândul lor, de germeni microscopici. Lange a expus pe larg ipoteza privind rolul contagiului viu în etiologie.

Studiul său «Operă despre medicina teoretico-practică» reprezintă un compendiu de medicină, care constă din 3 părţi, inclusiv următoarele compartimente din medicină: istoria medicinei, fiziologia, farmacologia, patologia şi chirurgia. La sfârşitul cărţii sunt plasate câteva disertaţii în limba latină şi un indice sistematic. Autorul a descris o multitudine de maladii şi metodele de tratament. Textul este însoţit de note marginale şi de trimiteri la sursele utilizate.

Coperta este executată în piele cu imprimări. Foaia de titlu — în negru-roşu.

30. Stahl, Georg Ernst (1660—1734). Theoria medica vera physiologiam et pathologiam, tanquam doctrinae medicae partes vere contemplativas, e naturae et artis veris fundamentis, intaminata ratione, et inconcussa experientia sistens. Halae (Halle an der Saale), Typ. Orphanotrohei, 1708. XLIV, 1438 p.

Stahl, G. E.— medic, chimist german. Şi-a făcut studiile la Universitatea din Ien, a fost leib medic la curtea imperială din 1716. Este reprezentantul tipic al sistemului speculativ, dogmatic, ostil ştiinţei experimentale, care susţine că anatomia, chimia ar fi inutile medicului. Concepţia sa se bazează pe credinţa, că sufletul senzitiv «anima» ar fi factorul primordial al sănătăţii şi maladiei.

Lucrarea sa de bază este «Teoria adevărată a medicinei». Ideea principală, pe care se axează studiul, este că în corpul uman există trei mişcări: circulară, secretoare şi excretoare, iar cu toate acestea

conduce «sufletul». Astfel autorul expune învățătura despre «animism», considerată reacționară. El remarcă capacitatea curativă a naturii și consideră, că-i va reuși tratarea paraliziei, aplicând pacientului vaccina de malarie.

Cartea a fost editată în 1708 în limba latină cu un preambul nu prea mare. Studiul este asigurat cu un indice bibliografic. El este constituit din patru disertații. Partea teoretică constă din 3 compartimente: fiziologie, patologie generală și patologie particulară.

Coperta este confecționată din carton.

1709

31. Caelius, Aurelianus Siccensis (aproximativ sec. 4.). De morbis acutis et chronicis libri VIII. J. Conradus Amman recensuit, emaculavit, natulasque adjecit... Amstelaedami (Amsterdam), Ex officina Wetsteniana, 1709. 728 p.

Caelius, Aurelianus — medic roman din Sichi, Numidia (în antichitate o regiune a Africii de Nord), cel mai celebru autor medical roman dupa Celsus, autor al unei faimoase traduceri dupa Soran «De morbis acutis et chronicis», un compendiu medical. Caelius împarte lucrarea sa în două părți. Prima parte este compusă din 3 cărți și descrie maladiile acute, iar a doua elucidează maladiile cronice. Autorul înaintează ideea, că unele maladii sunt produse de contractarea porilor, altele — de relaxarea lor și a treia categorie — produse de un fel mixt, când unele părți ale corpului se relaxează, iar altele se contractă. El face o clasificare a maladiilor conform acestui principiu. Așa afecțiuni cronice datorate contractării porilor, el enumeră: vertigo, astmul, epilepsia, melancolia, jaundice, paralysis, colics ș. a. Diareea, hemoragia și fluxul menstrual prea excesiv se datorează relaxării porilor.

Odată cu traducerea lui C. Aurelianus, care fusese un elev sărac, și latina lui era deplorabilă, s-a pierdut foarte mult din sensul autentic al lucrării. Studiul începe cu o prefață, urmată de o epistolă elogioasă în adresa autorului. Cartea este asigurată cu un indice bibliografic pe autori și pe materii. Textul este însoțit de numeroase note marginale.

Coperta este executată în pergament.

1713

32. Castellus, Bartolomeo (aproximativ a. 1551—1607). Lexicon medicum graeco—latinum, ante a I. P. Brunone iteratio editum, nunc denuo ab eodem et aliis plurimis novis accessionibus locupletatum et in multis correctum. Lipsiae (Leipzig), Fritsch, 1713. (4), 788 p.

Castellus, Bartolomeo — savant italian, doctor în teologie, filozofie și medicină.

«Dicționarul greco-latin medical» reprezintă un glosar explicativ al termenilor medicali. El constă din două părți: dicționarul de bază conține termeni în ordine alfabetică cu explicații sau o caracteristică restrânsă, ceea ce-i atribuie dicționarului trăsături de mică enciclopedie medicală. Dicționarul — indice conține enumerarea termenilor medicali în șase limbi: arabă, ebraică, greacă, franceză, italiană, germană.

Coperta este executată în pergament.

1718

33. Carl, Johann Samuel (1667—1757). Praxeos medicae therapia generalis et speciali: pro hodego tum dogmatico tum clinico, in usum privatum auditorum ichongraphice deliniata. Orphanotropheus, 1718 (8), 147, (36) p.

Carl, Johann Samuel — savant, medic german, discipolul lui Stahl G. și Hoffman F. Studiul «Terapie generală și particulară» elucidează probleme de tratament ale diverselor maladii și constă din două părți: generală și specială. Materialul este sistematizat și este asigurat cu un indice bibliografic.

Coperta este confecționată din carton.

1721

34. Hoffmannus, Friedrich (1660—1742). Medicina consultatoria, worinnen unterschiedliche uber einige schwehre Casus ausgearbeitete Consilia, auch Responsa Facultatis Medicae enthalten, und in fünff Decurien eingetheilet, dem Publico zum besten herausgegeben. V. 1—8. Halle, Renger, 1721—31.

Convolut editorial. Locul de ediție pe foile de titlu coincid. Editura și anul de ediție sunt diferite.

Hoffmann, F., Grundlicher Bericht von dem Selter—Brunen, dessen Gehalt, Würckung und Krafft, auch wie derselbe sowohl allein, als mit Milch vermischt, bey verschiedenen Krankheiten mit Nutzen zu gebrauchen Halle, Hilligern, 1727.

V. 1. 1721. 295 p.
V. 2. 1722. 372 p.
V. 3. 1723. 364 p.
V. 4. 1724. 344 p.
V. 5. 1726. 375 p.
V. 6. 1727. 360 p.

V. 7. 1730. 334 p.
V. 8. 1731. 384 p.

Hoffmann, Friedrich — medic german, eclectic, profesor la Halle. Profesa fizica, chimia, anatomia, medicina practică şi chirurgia. Concepţiile sale medicale aderă la iatrofizicieni. În sec. XVIII pune la punct o metodă raţională de fizioterapie. El introduce în terapie apele minerale, explicând efectele lor prin conţinutul substanţelor alcaline. Sistemul său reprezintă o încercare de-a îmbina ideile iatromecanice cu cele chimice. «Viaţa este mişcare, care se manifestă în tonusul muşchilor» — susţine Hoffmann. El caută patogeneza maladiilor şi intuieşte rolul sistemului nervos în geneza acestora. Dar insistând asupra «aspectului comun» al maladiilor, el neglijează «specificul», care le distinge.

Studiul său «Sfaturi medicale» reprezintă o carte în 2 volume, care constă din 8 părţi în care sunt descrise diverse maladii cu preceptele de rigoare, cu indicaţii şi concluzii ale medicilor.

Există indice auxiliare: alfabetic şi pe obiecte. Cartea este copertată împreună cu tratatul «Izvorul Selter» şi este editată în limba germană, stil gotic.

Coperta este executată în pergament, cu imprimări pe cotor.

1729

35. Stahl, Georg Ernst (1660—1734). Abhandlung von der goldenen Ader, worinnen viele heilsame Wahrheiten entdecket, viele grobe Irrthumer widerleget und eine sichere Methode vielen schweren Kranckheiteen gluklich abzuhelffen, an die Hand gegeben werd. Aus dem Lat., ubers. Leipzig, Eyssel, 1729. (8), 364, (28) S.

Stahl, Georg E.— medic, chimist german. Adept fervent al curentului «animist» în medicină.

Studiul său «Despre vasul sangvin de aur» este consacrat flebotomiei, pe care autorul o consideră ca un panaceu universal. Susţine punctul de vedere, că natura are capacităţi tămăduitoare, iar corpul uman dispune de un instinct de autoconservare dezvoltat.

Lucrarea este tradusă din limba latină şi conţine un indice bibliografic alfabetic. Cartea este editată la Leipzig în limba germană, stil gotic.

Coperta este executată în piele.

1731

36. Stolle, Gottlieb (1673—1744). Anleitung zur Historieder medicinischen Gelahrheit. In dreyen Theilen herausgegeben von G. Stollen. Jena, Meyer, 1731. (16), 898, (82) S.

Stolle, Gottlieb — istoric german. Studiul său «Compendiu la istoria medicinei» reprezintă o compilare a cunoştinţelor existente la epocă în domeniul istoriei medicinei. El constă din 2 părţi: generală şi specială. Partea generală descrie istoria medicinei în genere, iar partea specială conţine descrierea disciplinilor teoretice şi practice. La disciplinile teoretice se referă istoria anatomiei, fiziologiei, patologiei, semioticii, iar la cele practice — istoria terapiei, farmaceuticii, chirurgiei şi dieteticii.

Compendiul dispune de un indice pe autori şi pe obiecte. Textul este insotit de note marginale şi trimiteri la surse.

Coperta este executată în pergament, cu imprimări pe cotor.

1732

37. Weissbach, Christian (sec XVIII). Warhaffte und grundliche Cur aller dem Menschlichen Leibe zustossenden Kranckheiten... Strassburg, Dulssecker, 1732. 569, (32) S.

Weissbach, Christian — medic german. Monografia sa «Tratamentul maladiilor corpului uman» este consacrată intrebărilor de terapie. Maladiile sunt supuse unei clasificări. Pentru fiecare maladie, autorul prescrie un tratament medicamentos. Este tradusă din limba latină în limba germană, stil gotic. Studiul este anticipat de o prefaţă. Cartea este editată în 1732 la Strassburg.

Coperta este executată în percal, cu un cotor lat din pergament.

1732

38. Wolfius, Christian (1673—1723). Philosophia rationalis sive logica, methodo scientifica partractata et ad usum scientiarum atque vitae aptata. Praemittitur discursus praeliminaris de philosophia in genere. Editio altera emendatior. Francofurti (Frankfurt), Renger, 1732. (16), 866, (18) p.

Wolfius, Christian — medic german, chirurg, s-a făcut vestit prin traducerile sale în limba latină. Cartea «Filozofia teoretică şi logică. Metode şitinţifice de studiere a ei şi utilizarea practică» elucidează diverse date despre filozofie, părţile şi importanţa ei. Lucrarea constă din 2 părţi. Prima parte are o direcţie teoretică, iar a doua — practică. Studiul este asigurat cu un indice bibliografic. El începe cu o dedicaţie, semnată de autor, urmată de o prefaţă. Sunt tratate probleme de istorie şi matematică din punct de vedere filozofic. Sunt expuse principiile logicii şi criteriile adevărului. Sunt propuse un şir de noţiuni pentru categoriile filozofice, este argumentată interdependenţa dintre filozofie şi logică. Textul este însoţit de o multitudine

de note marginale. Cartea este editată în limba latină, la Frankfurt pe Main.

Coperta este executată în piele.

1740

39. Boerhaave, Hermann (1668—1738). Praelectiones academicae in proprias institutiones rei medicae edidit et notas addidit A. Haller. Vol. 1—6. Gottingae, Vandenhoeck, 1740—1744.

Vol. 1. Chylificatio. 1740. 12, 607 p.

Vol. 2. Arteria, cor, pulmo, sanguis, glandula, cerebrum, 1740. (4), 672 p.

Vol. 3. Lien. Hepar. Renes. Musculi. Cutis. Nutritio. 1741. (4), 732 p.

Vol. 4. Sensus externi, interni. Somnus. 1743. (6), 616 p.

Vol. 5. P. 1. Respiratio. Loquela. Semen masculinum. 1744. (17), 451 p.

Vol. 5. P. 2. Menstrua. Conceptus. 1744. (2), 564 p.

Vol. 6. Pathologia. Semiotice. Hygiene. Therapeutice. Accedit index totius operis. 1744. 432, 144, 120 p.

Boerhaave H.— Numit «Hipocrate al olandezilor», mare clinician, fondatorul învăţământului clinic modern, a căutat să aducă la un numitor comun atât principiile solidiste cât şi cele umoraliste.

«Prelegeri academice» reprezintă un compendiu la medicina teoretică, la istoria şi dezvoltarea medicinei, fiziologiei, patologiei, semioticii, igienei şi terapiei. Ediţia de faţă este a doua, ea a văzut lumina în 1740 la Gottingen în şase volume. Materialul este repartizat în volume, sistematizat, este asigurat cu un indice şi cu un supliment a lui Haller A.

Coperta cărţii are un cotor din pergament.

1740

40. Sydenham, Thomas (1624—1689). Observationes medicae circa morborum acutorum Historiam et curationem. Lugd. Batav. (Leiden), 1740. 640 p.

Sydenham, Thomas — savant englez, medic, creator al istoriei naturale a maladiilor. Anglia sec. XVII ne dă un nou Hipocrate al englezilor, tradiţionalist şi eclectic, care readuce medicina pe calea observaţiei clinice, a examenului amănunţit, a sintezelor empirice şi a bunului simţ. Nu este un mare teoritician, ci un mare şi reputat practician. Descrie şi individualizează numeroase maladii, expune istoria naturală a acestora, face cercetări epidemiologice. Terapeut echilibrat, încrezător în forţele vindecătoare ale naturii. Sydenham şi-a legat numele de întrebuinţarea opiului. A accentuat cu tărie

ideea specificității maladiilor. A lăsat descrieri clinice magistrale ale gutei, scarlatinei, coreei (boala lui Sydenham) (1650), variolei ş. a. El susţinea raportarea strictă a simptomatologiei la procesul morbid specific, cuminţenia hipocratică în administrarea de remedii. La 1676 separă şi descrie magistral febrele eruptive ale copilăriei. Diferenţierea entitatilor nosologice a fost completată de Thomas Sydenham, care spre deosebire de Hipocrate, studia maladiile, iar nu bolnavii.

A introdus în terapia sec. XVII Laudanum liquidum Sydenhami. Studiile sale despre gută şi variolă erau considerate clasicc până în sec. XIX. Cartea «Observaţii medicale asupra istoriei şi tratamentului maladiilor acute» conţine constatări şi reflecţii ale autorului la tema dată. Lucrarea dispune de un indice sistematic.

Coperta este confecţionată din carton, cu un cotor din percal.

1741

41. Ernstingius, Arthur Kondrad (1709—1768). Nucleos totius medicinae quinque partitus. P. 1—5. Helmstadt, 1741.

P. 1. continet lexicon et dispensatorium pharmaceuticum. Oder: Der volnkommene und allezeit fertige Apothecker... (42), 872, (54) p.

P. 2. Lexicon practico-chimicum. Oder: Der richtigfuhrende Chimiste. (4), 314, (58) p., 2 Tab.

P. 3. Lexicon theoretico-medicum. Oder: Der zur Heilungs—Belahrtheit leitende Arzt. (8), 320, (23) p.

P. 4. Lexicon chirurgicum. Oder: Ein chirurgisches Lexicon. 86, (8) p.

P. 5. Lexicon theoretico-anatomicum. Oder: Der sich selbsterkennende Mensch. (8), 127, (15) p.

Ernstingius, Arthur Kondrad — medic german. Studiul său «Nucleul întregii medicini în cinci părţi» include cinci dicţionare terminologice: farmaceutic, practico-chimic, teoretic-medical, chirurgical şi teoretico-anatomic.

Se aduce traducerea termenului din limba latină în limba germană, cu explicaţiile de rigoare. Materialul este bine sistematizat. Fiecare dicţionar este asigurat cu un indice alfabetic. Este destinat farmaciştilor, medicilor. Lucrarea este imprimată cu caractere gotice.

Coperta este efectuată din carton, cu cotor din piele.

1743

42. Boerhaave, Hermann (1668—1738). Praelectiones academicae in proprias institutiones rei medicae. Edidit et notas addidit A. Haller.

Editio prima Veneta post secundam Gottingae. T. 1. Venetiis (Venezia), apud Occhi, 1743. (14), 312 p.

Conform concepţiei sale, scopul principal al medicinei este vindecarea pacientului şi orice discuţie teoretică trebuie să se oprească la patul bolnavului. «Mai presus de orice — scrie el — trebuie să examinăm şi să observăm bolnavul». A făcut explicaţii originale, raţionale, privind originea inflamaţiei şi a febrei. A făcut afirmaţia, că în evoluţia maladiilor febrile trebuie de acordat o importanţă mai mare pulsului decât temperaturii. A fost clinicianul cel mai renumit din Europa vremii.

Volumul I al «Prelegerilor academice» este consacrat fiziologiei aparatului digestiv. Materialul este asigurat cu numeroase trimiteri şi cu un indice biblografic al lucrărilor citate în volumul dat.

Coperta este confecţionată din carton, cu imprimări pe cotor.

1744

43. Van Swieten, Gerard (1700—1772). Commentaria in Hermanni Boerhaave aphorismos de cognoscendis et curandis morbis. T. 1—5. Hildburghusae, Hanischii, 1744—1773.
T. 1. 1747. 956 p.
T. 2. 1757. 810 p.
T. 3. 1754. 685 p.
T. 4. 1765. 751 p.
T. 5. 1773. 691 p.

Van Swieten, Gerard — savant austriac, medic, discipol al lui Boerhaave, fruntaş al şcolii medicale vieneze, dominată de un spirit realist. O influenţă deosebită asupra medicinei interne a sec. XVIII a exercitat-o prima şcoală medicală vieneză, fondată de Gerard van Swieten. A reorganizat facultatea de medicină şi a fost un inspirator al unei legislaţii sanitare moderne în Imperiul Austriac. Van Swieten este fondatorul marelui spital din Viena, Allgemeines Krankenhaus, baza învăţământului clinic, un focar al instrucţiei medicale. A descris reumatismul articular, maladiile exantematice. A utilizat chinina la neuralgia nervului facial şi a stabilit regulile utilizării mercurului.

«Comentarii la aforismele lui Boerhaave despre diagnosticarea şi tratamentul maladiilor» este o lucrare care complectează «Aforismele lui Boerhaave» (în 5 volume). Materialul este sistematizat şi este asigurat cu un indice bibliografic. Studiul este editat în limba latină cu adnotări la text.

Coperta este executată în piele, cu imprimări.

44. Boerner, Friedrich (1723—1761). Nachrichten von den vornehmsten Lebensumstanden und Schriften jeztlebender beruhmter Aerzte und Naturforscher in und um Deutschlandmit Fleiss gesammlet und zum Druck befordert. 1—5 Zehend. Wolfenbuttel, Meissner, 1748—1749. (16), 927 S.

Boerner, Friedrich — filozof și medic german. A adus o mare contribuție la studierea istoriei medicinei, a literaturii și bibliografiei medicale. Lucrarea sa «Informații despre activitatea medicilor și naturaliștilor celebri din Germania» nu este altceva decât un dicționar bibliografic, constituit din cinci părți. La compunerea lui a fost respectat principiul alfabetic. Pe fiecare pagină sunt efectuate trimiteri la izvoarele utilizate. Studiul este editat în limba germană și conține un indice bibliografic la începutul fiecărei părți.

Coperta este confecționată din carton, cu imprimări.

45. Meckel, Johann Friedrich (1724—1774). De quinto pare nervorum cerebri. Dissertatio. Gottingae, Vandenhceck, 1748. VI, 138 p., 2 Tab.

Meckel, Johann F. — anatom german, fondatorul zootomiei și teratologiei în Germania. Și-a făcut studiile medicale la Halle, Gottingen, Vurtburg și Viena. Și-a perfecționat calificarea în Italia, Franța, Anglia, Olanda. Dintre numeroasele formațiuni anatomice, descrise pentru prima dată de Meckel, cu numele său a fost numit «cartilajul Meckel» și diverticulul lui Meckel.

Disertația autorului «Despre cele cinci perechi de nervi ale encefalului» este consacrată descrierii anatomo — fiziologice a encefalului. Studiul este editat la Gottingen în limba latină, cu adnotări la text.

Coperta este executată în piele, cu imprimări și urme de poleială.

1750

46. Celsus, Aulus Cornelius. (sec. I p. e. n.— sec. I e. n.) De medicina libri octo... Cura et studio Th. J. ab Almeloveen... Rotterodami, Ben 1750. (70), 749, (27) p., I effigies.

Aulus Cornelius Celsus — scriitor latin, enciclopedist și medic roman. El era supranumit «Cicerone al medicinei» și «Hipocrate latin». A scris o operă cu caracter enciclopedic, din care studiul «Despre medicină» s-a pastrat, din fericire, în întregime.

Lucrarea lui Celsus «Despre medicină» a fost găsită în sec. XV (aproximativ a. 1443), iar prima ediție a apărut la Florența în 1478.

Astfel, numai până la sfârşitul sec. XV, în Italia au apărut cinci ediţii ale lui Celsus.

Opera lui Aulus Cornelius Celsus se compune din 6 părţi şi poartă *numele «Artes» sau despre profesiuni.*

Studiul său fundamental «Despre medicină» începe cu o introducere istorică valoroasă asupra şcolilor medicale şi reprezentanţilor lor, în care Celsus se dovedeşte a fi în posesia unor date bibliografice deosebit de vaste. Celsus evocă consideraţii concise asupra esenţei diverselor doctrine medicale; în prima carte a scrierii se găseşte şi teoria despre cele trei ramuri ale medicinei: dietetica, farmacia (terapeutica) şi chirurgia, teorie care derivă de la hipocratici. Într-o a doua parte a primei cărţi se fac prescripţii dietetice şi consideraţii asupra deosebirilor constituţionale dintre indivizi, continuindu-se cu diferenţele în frucţie de vârstă, sex, anotimp.

În cartea a doua, Celsus tratează chestiuni de patologie privind semnele favorabile şi defavorabile la maladii, precum şi o seamă de chestiuni de terapie specială ca sângerarea, purgaţia, aplicarea ventuzelor, fricţiunilor, kineziterapia, rolul alimentelor etc. Şi în această carte găsim consideraţii privind teoria hipocratică a constituţiei, dar nota generală rămâne aceea a fizioterapiei, în mare cinste la medicii şcolii metodice.

Cartea a treia elucidează probleme de terapie generală a maladiilor «care cuprind întreg corpul», în timp ce cartea următoare, a patra, tratează terapia particulară a bolilor, «care purced de la anumite părţi ale corpului». Trebuie semnalată precizia, se poate de spus «clinică» a unor observaţii.

În cartea a cincea şi a şasea a lucrării «Despre medicină» sunt expuse minuţios diverse remedii farmaceutice, precum şi numeroase prescripţii practice, care constituie un autentic receptar. În sfârşit cartea a şaptea cuprinde o introducere istorică asupra terapiei chirurgicale, după care urmează descrierea procedeelor privind extragerea corpilor străini, operaţiile oftalmologice, otolaringologice, odontologice etc.

Din punct de vedere teoretic, scrierea lui Celsus reprezintă o îmbinare critică a diverselor doctrine medicale: hipocratică, empirică şi metodică.

Lucrarea a fost calificată drept o compilaţie eclectică.

Cartea a fost editată de mai mult de 70 de ori din 1478. Materialul este sistematizat în cărţi şi capitole. Dispune de indice alfabetic şi pe materii. Textul este însoţit de note marginale. Studiul este editat la Rotherdam în limba latină.

Coperta este executată în pergament, cu imprimări.

47. Needham, John Tuberville (1713—1781). Nouvelles observations microscopiques, avec des decouvertes interessantes sur la composition et la décomposition des corps organisés. Paris, Ganeau, 1750. XVIII, 524 p., 8 pl.

Needham, John Tuberville — celebru naturalist şi microscopist englez. Tratează problema formării fătului şi rolul vilozităţilor coriale ale placentei.

Lucrarea sa «Noi observaţii microscopice cu descoperiri interesante în ceea ce priveşte structura corpurilor organice», editată de Societatea Regală din Londra, conţine primele observaţii microscopice asupra corpurilor vii.

Cartea începe cu o prefaţă a autorului. Urmează descrierea tehnică minuţioasă a microscopului şi o instrucţiune pentru utilizarea lui. Lucrarea este insoţită de planşe ilustrate, plasate la sfârşitul cărţii. Autorul face permanent trimiteri la aceste planşe. El descrie multe organisme vii, secţionate şi privite prin microscop.

Cartea este editată la Paris, în limba franceză.

Coperta este executată în piele, cu imprimări pe cotor.

48. Russel, Ricardo (1700—1771). De Tabe glandulari, sive de usu aquae marinae in morbis glandularum. Dissertatio. Oxford, Fletscher, 1750. 235 p.

Russel, Ricardo — medic britanic. În disertaţia sa «Despre utilizarea apei de mare în tratamentul maladiilor glandulare», autorul elucidează observaţiile sale asupra proprietăţilor apei de mare şi structurii chimice, descrie utilizarea apei de mare în tratamentul diverselor afecţiuni. Pentru prima dată a fost editată în limba latină la Oxford, în anul 1750. Studiul este prefaţat şi ilustrat. El conţine aforisme inedite ale autorului.

Coperta este executată în piele cu imprimări.

1751

49. Baglivus, Georgii (1668—1707). Opera omnia medico-practica et anatomica. Accedunt J. D. Santorini, opuscula quator. Norimbergae (Nürnberg), Stein, 1751. 855 p.

Baglivi — Hipocrate al italienilor, teoretician, celebru reprezentant al astrofizicii mecaniciste. El, considerat un echivalent italian al lui Sydenham, ştia să imbine teoria cu practica şi era totodată o somitate a eruditiei, a observaţiei şi experienţei clinice. Baglivi, ca şi unii «sistematici» ai secolului al XVIII-lea, explică maladiile prin tulburări mecanice ale componentelor corporale. În lucrarea «Medicina practică» este facută o specificare a medicinei acelor timpuri, este elucidată teoria autorului, existenţa echilibrului biologic între lichide şi corpurile tari în organism. Studiul este editat la Nurenberg, Germania. Este anticipat de un preambul elogios, în adresa autorului urmat de o prefaţă. Cartea este editată în limba latină. Este copertată împreună cu 8 disertaţii şi 14 scrisori ale autorului. Lucrarea este ilustrată.

Copertată cu un cotor lat din pergament.

50. Boerhaave, Herman (1668—1738). Opera omnia complectentia... Accedit in Laurentium Basilium, nova hac editione auctoris vita et effigies. Venetiis (Venezia), 1751. (22), 524 p., I exemplum oris.

H. Boerhaave, supranumit Hipocrate al olandezilor, a cărui activitate se desfăşoară în prima jumătate a secolului al XVIII-lea, la Leyda. Mare clinician olandez, fondatorul învăţământului clinic modern, a căutat să aducă la un numitor comun atât principiile solidiste cât şi cele umoraliste. Conform concepţiei sale, scopul principal al medicinei este vindecarea bolnavului şi orice discuţie teoretică trebuie să se oprească la patul bolnavului.

Concepţia sa medicală reprezintă o sinteză a diverselor orientări: iatrochimică şi iatromecanică, umoralistă şi solidistă. A dat explicaţii originale, privind originea inflamaţiei şi febrei, a fost primul care a indicat că în judecarea evoluţiei maladiilor febrile, trebuie dată o mai mare importanţă pulsului decât temperaturii. A fost clinicianul cel mai renumit din Europa vremii.

Lucrarea «Despre medicină» este o culegere a autorului, care sumează realizările medicinei. Sunt incluse următoarele lucrări: «Îndrumări medicale», «Aforisme», «Substanţe medicamentoase», tratatul «Boli venerice», cuvântarea autorului despre necesitatea studierii lui Hipocrate, despre utilizarea mecanicii în medicină, despre chimie. Fiecare lucrare îşi are indicele său bibliografic. Materialul este sistematizat.

Coperta are imprimări.

1754

51. Alpinus, Prosper (1553—1617). De praesagienda vita et morte aegrotantium libri septem, in quibus ars tota hippocratica praedicindi in aegrotis varios morborum eventus, cum ex veterum medicorum dogmatibus, tum ex longa accurataque observatione, nova methodo elucescit. Cum praef. H. Boerhaave. Francofurti (Frankfurt), Fleischer, 1754. (18), 558, (38) p. I exemplum oris.

Alpinus, Prosper (1553—1617) — savant italian, doctor în filozofie şi medicină, profesor. Studiul său «Prezicerea vieţii şi morţii pacienţilor» reprezintă un compendiu clasic de semiologie în secolul XVI. Studiul constă din şapte cărţi, care conţin toată moştenirea lui Hypocrate despre diagnosticarea a diverse maladii, observaţii minuţioase şi metode ştiinţifice de studiere.

El descrie primele semne ale maladiei, simptomele, durata maladiei precum şi prezicerea vieţii şi morţii pacientului. Lucrarea este destinată medicilor şi este anticipată de o dedicaţie consacrată lui Hermann Boerhaave.

Cartea conține un indice bibliografic. Materialul este sistemitizat și este însoțit de note marginale și adnotări la text. Foaia de titlu este executată în roșu-negru. Cartea este editată la Frankfurt pe Main în limba latină.

Coperta are un cotor din piele, cu imprimări.

1755

52. Schaarschmidt, Samuel (1709—1747). Therapia generalis oder
Ackermann, I. Ch. G. De trismo. Dissertatio medica. Goettingae,
schaften und Wurckungen. 2. u. verm. Aufl. Berlin, Schutzens W-we, 1755. (16), 684, (30) S.

Schaarschmidt, Samuel (1709—1747) — medic-chirurg german, profesor de fiziologie și patologie la colegiul de medicină. Lucrarea sa «Terapia generală, sau studiul despre medicamente, acțiunea și utilizarea lor» reprezintă un compendiu de terapie, inclusiv descrierea acțiunii a diverse medicamente în grupele farmacoterapeutice și metodele lor de preparare. Lucrarea este asigurată cu un indice pe obiecte. Cartea este editată în limba germană, la Berlin.

Coperta este executată în piele, cu imprimări pe cotor.

1757—1760

53. Disputationes ad morborum historiam et curationem facientes. Quas collegit, edidit et recensuit A. Hallerus. T. 1—7. Lausennae, Bousquest, 1757—1760.

T. 1. Ad morbos capitis et colli. 1757. (4), 639 p.

T. 2. Ad morbos pectoris. 1757. 704 p.

T. 3. Ad morbos abdominis. 1757. 652 p.

T. 4. Iterum ad morbos abdominis. 1758. 814 p., 15 Tab.

T. 5. Ad febres. 1758. 784 p.

T. 6. Ad morbos, qui corporis universitatem obsident. 1758. 848 p., 3 Tab.

T. 7. Pars I. Auxilia. 1760. 878 p.

Haller, Albrecht — unul din cei mai mari gînditori ai secolului printre medici. Lucrarea vieții sale este un studiu de fiziologie generală.

Studiul «Investigațiile maladiilor și tratamentul lor» este editat în limba latină și reprezintă o culegere de disertații a diverși autori. Sunt descrise o multitudine de maladii cronice și diverse metode de tratament. Materialul este sistematizat. Lucrarea este însoțită de note marginale și adnotări la text. Cartea este editată și recenzată la Lozana, de Haller.

Coperta este executată din carton, cu un cotor din piele cu imprimări.

54. Haller, Albrecht v. (1708—1777). Elementa physiologiae corporis humani. T. 1—8. Lausannae (Bernae), Bousqueat, 1757—69.
T. 1. Fibra. Vasa. Circuitus sanguinis. Cor. 1757. XII, 520 p., 2 Tab.
T. 2. Sangus. Ejus motus. Humorum separatio. 1760. (10), 497 p.
T. 3. Respiratio. Vox. 1766. 492 p.
T. 4. Cerebrum. Nervi. Musculi. 1766. X, 596 p.
T. 5. Sensus externi interni. 1769. VIII, 646 p.
T. 6. Degglutitio. Ventriculus. Omenta. Lien. Pancreas. Hepar. 1764 XVI, 639 p., 3 Tab.
T. 7. Intestina. Chylus. Urina. Semen. Muliebria. 1765. XVI, 576, 201 p., 1 Tab.
T. 8. Fetus hominisque vita. 1766. XXIV, 467 p.

Haller, Albrecht (1708—1777) este una din cele mai mari figuri, unul din cele mai nobile caractere, unul dintre savanţii cei mai împliniţi ai secolului XVIII. Fiziologist, botanist, model de bibliograf, erudit şi istorician, foarte versat în medicină şi chirurgie, poet în orele de odihnă, administrator integru, venerat. Mai mult ca atât, Haler a fost în comerţ epistolar continuu cu Europa întreagă. Cele mai ilustre societăţi considerau ca o onoare să-l numere printre membrii lor.

«Elementa physiologiae corporis humani», unde fiziologia este tratată din punct de vedere experimental şi istoric, este un monument neperitor pentru posteritate. A descoperit fenomenul irascibilităţii fibrelor.

Studiul «Bazele fiziologiei corpului uman» reprezintă primul compendiu de fiziologie, editat în 8 volume, în limba latină. Autorul descrie teoria irascibilităţii fibrelor, mecanismul respiraţiei, observaţiile sale asupra inimii şi sângelui, fiziologiei digestiei, experienţele sale asupra sensibilităţii părţilor creierului. Materialul este bine sistematizat. Textul este însoţit de adnotări.

Coperta este confecţionată din carton, cu imprimări pe cotor.

1758

55. Haen, Anton de (1704—1776). Ratio medendi in Nosocomio practico. Ed. altera. P. 2—5, 7—11 13, 14. Vindobonae (Wien), Typis Trattner, 1758—1770.
T. 2. 1760. 186 p.
T. 3. 1758. 256 p.
T. 4. 1759. 253 p.
T. 5. 1760. 214 p.
T. 7. 1762. 243 p.

T. 8. 1763. 270 p.
T. 9. 1764. 305 p.
T. 10. 1765. 320 p.
T. 11. 1767. 372 p.
T. 13. 1769. 378 p.
T. 14. 1770. 434 p.

Haen, Anton de — originar din Olanda, elev al lui Boerhaave, reprezentant al vechii școli vieneze. El îmbogăţeşte cunoașterea simptomatologiei saturnismului cronic (paraliziile, artralgia, afonia, amauroza).

Opera sa «Enumerarea curelor, recunoscute în cursul practicării medicinei» reprezintă un compendiu de terapie, care include o moștenire prețioasă a lui Hipocrate, Sydenham, Boerhaave. Studiul poartă un caracter enciclopedic. Cartea este editată în limba latină.

Coperta este confecționată din carton, cotorul — din piele, cu imprimări.

1759

56. Description abregée des maladies qui regnent le plus commune ment dans les armées, avec la méthode de les traiter. Vienne (Wien), Trattner, 1759. (14), 193 p.

Studiul «Descriere prescurtată a maladiilor cele mai frecvente în trupele armate cu metodele de tratament» este editat la Viena în 1759. Conține o prefață din 11 puncte, care elucidează riscurile vieții și sănătății soldaților, ce duc o viață de campanie. Lucrarea informează pe cei vizați despre maladiile, care izbucnesc în armată în diferite anotimpuri. Sunt descrise un şir de maladii frecvente în cadrul forțelor armate cum ar fi tusa, angina, pleurezia, pneumonia, febra, dizenteria, maladiile venerice și metodele de tratare a lor. Cartea conține și o listă de medicamente, cele mai accesibile și mai ușor de preparat la acea epocă în condiții de campanie. Lucrarea este editată în limba franceză.

Coperta este executată în pergament, cu imprimări aurite pe cotor.

1763

57. Gaubio, Hieronymus Davides (1705—1780). Institutiones pathologiae medicinalis. Ed. altera. Leidae, Luchtman, 1763. (20), 497 p.

Convolut editorial. Autorul şi datele despre cărţi pe foile de titlu sunt diferite.

Ackermann, I. Ch. G. De trismo. Dissertatio medica. Noettingae, Dieterich, 1775. (6), 52 p.

Gaubio, Hieronymus Davides din Heidelberg, mai întâi elev al lui Boerhaave, apoi partizan a lui Haller. În lucrarea sa «Institutiones pathological medicinalis» (Instituirea patologiei medicinale), reimprimată și tradusă în repetate rânduri, autorul elucidează sistemul iritabilității în patologie.

Opera este în esență un tratat de patologie generală individuală sau localizată. După Gaubio, maladia este o luptă a naturii pentru propria sa conservare. El meditează asupra naturii maladiilor, etiologiei, simptomelor. Lucrarea este finisată printr-un examen care prezintă maladiile din punct de vedere al originii lor, a caracterului și pronosticului lor.

Lucrarea este anticipată de o prefață și este editată în limba latină. Textul este insoțit de note marginale. Cartea este un convolut editorial și este copertată împreună cu disertația «Despre spasmul mușchilor maseteri» de Ackermann J., editată în 1775.

Coperta este efectuată din carton.

58. Haller, Albrecht v. (1708—1777). Opera minora emendata, aucta et renovata. T. 1—3. Lausannae, Grasset, 1763—68.

T. 1. Anatomica; ad partes corporis humeni vitales, animales, naturales. 1763. XXII, 608 p., 13 Tab.

T. 2 Ad Generationem. 1767. VI, 607 p., 6 Tab.

T. 3. Opuscula pathologica acuta et recensa. 1768. 388 p., 17 Tab.

Haller — un promotor al fiziologiei experimentale. Lucrarea lui «Opere alese» reprezintă un compendiu în câteva volume la anatomie, fiziologie și patologie.

Volumul I descrie anatomia omului și animalelor.

În volumul II sunt elucidate probleme ale nașterii fătului, anatomiei și fiziologiei sistemului genito-urinar.

Volumul II este consacrat problemelor patologice. Materialul este ilustrat. Studiul este editat în limba latină, la Lozanna.

Coperta este executată în pergament.

59. Roedererus, Johann Georg (1726—1763). Opuscula medica sparsim prius edita nunc denum collecta, aucta et recusa. Cun elogio A. G. Koestner. T. 1/1, 1/2. Goettingae, Bossigelius, 1763—64.

T. 1/1. 1763. 272 p.

T. 1/2. 1764. 544 p.

Roederer J. G. — medic german, obstetrician — ginecolog. Scrie «Mica carte medicinală despre disertațiile editate mai înainte».

Cartea constă din două părţi şi include 9 disertaţii la obstetrică: despre simptomele gravidităţii, simptomele fătului viu şi mort, însemnătatea cordonului ombilical, cauzele morţii fătului. Se abordează experimental şi clinic problema fiziologiei uterului gravid şi parturient. Textul disertaţiilor este însoţit de trimiteri la izvoarele utilizate. Se anexează un indice bibliografic. Lucrările sunt editate în limba latină. Cartea se încheie cu un elogiu în adresa autorului.
Coperta este efectuată din carton.

60. Zimmermann, Johann Georg (1728—1795). Von der Erfahrung in der Arzneykunst. T. 1—2. Zurich, Heidegger, 1763—64.

T. 1. 1763. 478 S.
T. 2. 1764. 636 S.

Zimmermann, Johann Georg — medic, savant elveţian. Studiul lui «Arta tratamentului» informează despre maladii şi etiologia lor. Materialul este bine sistematizat. Autorul apelează frecvent la predecesori şi la clasicii medicinei antice. Studiul este editat în limba germană, stil gotic, două volume. El conţine un indice alfabetic pe autori şi o tablă de materii.
Coperta este efectuată din carton.

1766

61. Levret, André (1703—1780). L'art des accouchements, demontré par des principes de physique et de mechanique 3-ieme ed., revue et corr. Paris, Didot, 1766. (4), XVI, 480 p., 4 pl.

Levret, André — obstetrician francez, sec. XVIII, medic la curtea regelui Franţei şi a Navarei.
Înalta mortalitate infantilă şi maternă pe plan european a impus apariţia obstetricii ca specialitate. Aportul obstetricianului francez A. Levret este hotărâtor.
Studiul său «Arta parturiţiei demonstrată de principiile fizice şi mecanice» reprezintă un compendiu de obstetrică. Lucrarea este destinată medicilor obstetricieni. Este divizată în 4 secţiuni. În I parte autorul descrie bazinul şi organele reproductive feminine. A II parte tratează mecanismul gravidităţii. Mecanismul parturiţiei şi al perioadei postnatale este reflectat în partea a III-a. Şi ultima parte elucidează sarcinile false, maladiile femeilor gravide şi a nou-născuţilor. Fiecare dintre părţi este divizată în capitole şi subdivizată în diverse articole şi secţiuni, cum o cere materialul. Cartea de faţă este a treia ediţie, completată şi redactată de autor.
Autorul descrie metodele de aplicare a forcepsului, a inventat un şir de aparate chirurgicale, pe care le recomandă chirurgilor obstetricieni. El pledează pentru operaţia cezariană.

Lucrarea conţine şi nişte comentarii ale lui Levret la aforismele lui Mauriceau. Cartea a fost editată la Paris, cu aprobarea şi privilegiul Regelui, în limba franceză.
Coperta este executată în piele, cu imprimări pe cotor.

1767

62. Woyt, Johann Jakob (1671—1709). Gazophylacium medico-physicum, oder Schatzkammer medicinisch — und naturlicher Dinge, in welcher alle medicinische Kunst—Worter, inn-und ausserliche Krankheiten, ne bat dererselben Genesmitteln... erklaret... Mit Fleiss ubers., verb. u verm. von J. E. Hebenstreit. 16 Aufl. Leipzig, Junius, 1767. (14), 2524 S., 81 S.

Woyt, Johann Jakob — medic german, profesor. Studiul său «Tezaurul termenilor medicali, a denumirilor maladiilor şi a substanţelor medicamentoase» reprezintă un dicţionar explicativ latin-german al terminologiei medicale şi biologice. Dicţionarul este editat în 1767, la Leipzig în stil gotic. Este asigurat cu un indice al termenilor şi este destinat medicilor, oamenilor de ştiinţă, studenţilor medicinişti.
Coperta este executată în pergament.

63. Zimmermann, Johann Georg (1728—1795). Ruhr untar dem Volke im Jahr 1765, und denen mit derselben eingedrungenen Vorurtheilen, nebst einigen allgemeinen Aussichten in din Heilung dieser Vorurtheile. Zurich, Oreil, (1787). 390 S.

Zimmermann, Johann Georg — medic, savant elveţian. Studiul «Dizenteria în mijlocul populaţiei, a. 1765» descrie cursul maladiei, metodele de tratament şi profilaxie. Aceasta este prima lucrare importantă despre dizenterie. Studiul conţine un indice al autorilor, la care a apelat în timpul scrierii lucrării şi este editat în limba germană, cu caractere gotice.
Cotorul cărţii este executat în piele, cu imprimări.

1768

64. Sauvages, Francois Boissier (1706—1767). Nosologia methodica sistens morborum classes. Juxta Sydenhami mentem et botanicorum ordinem. Ed. ultima, auctior et emendatior T. 1—2. Amstelodami (Amsterdam), De Tournes, 1768.

T. 1. 1768. 851 p.
T. 2. 1768. /751/ p., 21 p.

Sauvages, Francois Boissier — medic francez, savant. Prin «No-

zologia metodică» este unul dintre precursorii lui Pinel. Studiul său «Nozologia metodică» reprezintă o lucrare de pionierat şi cea mai bună la acea epocă în ceea ce priveşte sistematizarea nozologică a maladiilor. Studiul este constituit în două volume. Primul volum conţine clasificarea maladiilor de ordin general, care nu sunt localizate. Volumul II evocă clasificarea maladiilor localizate, a organelor în particular. Este un studiu competent, care era considerat cel mai bun în domeniu la acea epocă. Cartea dispune de un indice bibliografic. Este editată la Amsterdam, în limba latină.

Coperta este confecţionată din carton, cotorul — din piele, cu imprimări.

1769

65. Der Arzt. Fine medicinische Wochenschrift von D. J. August Unzer. Bd. I. 3—6. Luneburg—Leipzig, Berth, 1769.

1. 1769. 708 S.
2. 1769. 660 S.
3. 1769. 688 S.
4. 1769. 690 S.
5. 1769. 672 S.

Unzer, August — savant, medic german. Hebdomadarul medical «Medicul», editat de August Unzer, elucidează întrebări ale «neurocismului» şi manifestărilor de excitabilitate. Cartea este editată la Leipzig, în limba germană, cu caractere gotice. Lucrarea constă din 6 volume. Fiecare volum conţine o tablă de materii.

Coperta este executată în piele, cu imprimări.

1770

66. Lieutaud, Joseph (1703—1780). Synopsie universae praxeos medicae, in binas partes divisa; quarum prior omnium morborum conspectum exhibet; altera vero rem medicamentarism, perpetuis commentariis illustratam, sistit; cui subjungitur liber de Cibo et Potu. Nova editio. T. 1—2. Parisiis (Paris), Didot, 1770.

T. 1. 1770. 594 p.
T. 2. 1770. 622 p.

Lieutaud, Joseph — celebru savant francez, medic — anatom. Se recomandă prin «Eseuri anatomice» — operă a unui om experimentat şi prin «Istoria anatomică», unde sunt expuse numeroase disecţiuni asupra cadavrelor. El descrie edemele, ulceraţiile tuberculoase, leziunile sifilitice laringiene şi tratamentul lor.

Studiul său «Expunere sumară a medicinei practice», în 2 volume, conţine descrierea a diverse maladii, cunoscute la acea epocă şi a substanţelor medicamentoase, include comentarii şi ilustraţii. Aceasta este o ediţie nouă, prelucrată şi completată. Materialul este sistematizat şi este anticipat de o prefaţă cu adnotări la text. Textul este însoţit de note marginale. Cartea se încheie cu un catalog al operelor lui Lieutaud. Lucrarea este editată la Paris, în limba latină.

Coperta este confecţionată din carton.

1771

67. Behrends, Johann Adolf (1740—1811). Der Einwohner in Frankfurt am Mayn in Absichtauf seine Fruchtbarkeit, Mortalitat und Gesundheit geschildert. Frankfurt a. M., Garbe, 1771. (16), 22, 248 S., 2 Taf.

Behrends, J. A. — medic german, primul administrator al unui institut de medicină. Studiul său «Locuitorul din Frankfurt pe Main din punct de vedere al natalităţii, mortalităţii şi sănătăţii», ne pune la dispoziţie date statistice şi topografice despre sănătatea locuitorilor Frankfurt-ului pe Main.

Lucrarea este editată în limba germană, anticipată de o prefaţă a autorului. Este imprimată cu caractere gotice.

Coperta este efectuată din carton, cu un cotor din piele, cu imprimări aurite.

68. Tissot, Simon—Andre (1728—1797). Abhandlung von der Epilepsie oder fallenden Sucht. Aus dem Franz. Berlin, Haude, 1771. (6), 367 S.

Tissot, Simon—André — medic — neuropatolog francez. Reprezentant al «iluminismului medical» — curent de popularizare a medicinei şi, în special, a igienei. Tissot a fost promotor al acestei mişcări în Elveţia. Susţine necesitatea educării populaţiei, a antrenării acesteia în apărarea conştientă a propriei sănătăţi. El credea în sloganul: «Educaţia sanitară valorează mai mult decât legislaţia sanitară».

Cartea «Despre epilepsie sau despre boala neagră» se bazează pe observaţiile autorului, descrie clinica şi tratamentul maladiei date. Lucrarea este editată la Berlin, în 1771, în limba germană cu caractere gotice. Studiul este insoţit de un indice bibliografic şi de adnotări la text.

Coperta este executată în piele, cu imprimări.

1772

69. Onomatologia medica completa oder medicinisches Lexicon, das alle Benennungen und Kunstworter welche der Arzenwissenschaft und Apoteckerkunst eigen sind, deutlich und vollstandig erklaret, zu allgemeinem Gebrauch herausgegeben von einer Gesellschaft gelehrter Aerzte und mit einer Vorrede begleitet von D. A. Haller. Aufs neus verb. u. verm. von J.P. Eberhard. Ulm, Stettin, 1772. (14), 1352 S., (78) S.

«Onomatologia medicală, sau dicţionarul termenilor medicali la farmacologie» explică sensul termenilor latineşti şi dă traducerea lor în limba germană. Fiecare cuvânt-termen este tradus cu echivalentul german, şi dezvăluie conţinutul lui de bază. Unii termeni sunt traduşi în limba greacă.

Cartea este editată la Leipzig în 1772.

Coperta este executată în piele.

1774

70. Haller, Albrecht v. (1708—1777). Bibliotheca anatomica qua scripta ad anatomen et physiologiam facientia a rerum initiis recensentur. T. 1—2. Tiguri, (Zurich), Orell, 1774—77.

T. 1. Ad annum MDCC. 1774. VIII, 816 p.
T. 2. Ab anno MDCCI ad MDCCLXXVI. 1777. (4), 870 p.

Studiul lui A. Haller «Biblioteca anatomică, chirurgicală, medicală şi de botanică» în 8 volume formează cel mai vast repertoriu de bibliografie critică, care s-a publicat vreodată. Haller a citit totul, a analizat totul cu un bun sens suprem, o perfectă echitate şi o deplină cunoaştere de cauză. Aceasta-i o comoară incomparabilă de informaţii. Lucrarea reprezintă un indice bibliografic la anatomie şi fiziologie. Materialul este repartizat în ordine alfabetico-cronologică cu respectarea etapelor de dezvoltare a medicinei. Izvoarele sunt prezentate în limba originalului cu scurte adnotări în limba latină.

Coperta este executată în piele, cu imprimări aurite.

71. Haller, Albrecht v. (1708—1777). Bibliotheca chirurgica qua scripta ad artem chirurgicam facientia a rerum initiis recensentur. T. 1—2. Basileae (Basel), Schweighauser, 1774—75.

T. 1. Tempora ante annum MDCCX. 1774. T. V, 593 p.
T. 2. Ab anno MDCCX ad nostra tempora. 1775. VIII, 695 p.

Haller, Albrecht (1708—1777) — figura cea mai reprezentativă a fiziologiei sec. XVIII, care-şi înscrie numele şi în istoria anatomiei, chirurgiei, botanicii, fiind între altele şi un veritabil pionier al istoriei medicinei şi al bibliografiei medicale.

Sub numele de fiziologie el reuneşte pentru prima dată toate cunoştinţele privind funcţiile normale ale organismului sănătos. El a legat anatomia de fiziologie, demonstrând corelaţia intimă dintre structura anatomică şi funcţia fiziologică, îndrumând patologia spre o viziune fiziologică.

«Biblioteca chirurgicală» nu este altceva decât un indice bibliografic de istorie a chirurgiei. Constă din două volume. Materialul sistematizat în ordine alfabetică, este repartizat în 8 cărţi. Fiecare sursă indicată este insoţită de o adnotare aparte.

Coperta este executată cu imprimări poleite cu aur.

72. Neue alchymistische Bibliothek fur den Naturkundiger unsers Jahrhunderts ausgesucht. Bd. 2/1, 2/2. Frankfurt, Bronner, 1774. (10), 258, 14 S.

«Biblioteca alchimică nouă» este destinată naturaliştilor şi cercetătorilor. Elucidează întrebări de alchimie, include un tratat despre minerale. Există o instrucţiune despre prepararea substanţelor medicamentoase. Studiul constă din două părţi. Conţine un indice bibliografic pe obiecte. Lucrarea cuprinde şi un tratat filozofic de astronomie în versuri. Cartea este editată la Frankfurt pe Main şi Leipzig în limba latină, cu caractere gotice. Textul este insoţit de adnotări.

Coperta este executată în piele.

1776

73. Haller, Albrecht v. (1708—1777). Bibliotheca medicinae practicae qua scripta ad partem medicinae practicam facientia a rerum initiis recensentur. T. 1—4. Basileae (Basel), Schweighauser, 1776—1788.

T. 1. Ad annum 1533. 1776. VIII, 539 p.
T. 2. Ab anno 1534. ad a. 1647. 1777. v. I, 722 p.
T. 3. Ab anno 1648. ad a. 1685. 1779. (4), 650 p.
T. 4. Ab anno 1686. ad a. 1707. 1788. 8, 598 p.

Haller, Albrecht von — anatom, fiziolog, medic şi poet. Imperatorul Franţ I i-a conferit titlul de nobil aristocrat. Regele Angliei l-a numit consilier de stat şi leib medic la curtea lui. În ultima perioadă a activităţii sale ştiinţifice a apărut «Biblioteca medicinei practice» (1776—87), 4 volume). Această lucrare nu este altceva decât bibliografia la istoria medicinei. Este colecţionat şi sistemati-

zat materialul despre istoria medicinei sec. XVI—XVIII. Studiul constă din 4 volume și fiecare volum cuprinde câte 4 părți aparte. El conține o informație amplă la epocă asupra literaturii existente de anatomie, botanică, chirurgie. Este destinat medicilor care sunt interesați și de problemele graviditâții, avortului, a fătului precum și întrebări de metafizică și afecțiuni psihice.

Izvoarele sunt citate cu adnotări în limba latină. Cartea este editată la Basel.

Coperta este executată în pergament.

74. Stoll, Maximilian (1742—1788). Ratio medendi in Nosocomio practico Vindobonensi. P. 1—7. Viennae (Wien), Bernardi, 1777—1790.

P. 1. 1777. 304 p.
P. 2. 1778. 429 p.
P. 3. 1780. 448 p.
P. 4. 1789. 528 p.
P. 5. 1789. 500 p.
P. 6. 1790. 500 p.
P. 7. 1790. 362 p.

Stoll, Maximilian — medic, savant german, profesor la Viena, excelent practician, foarte bun observator al simptomelor și etiologiei maladiilor. M. Stoll este reprezentant al vechii școli vieneze.

Stoll face o clasificare amplă a febrei. După Stoll febra este elementul principal, determinativul maladiei locale. Astăzi concepția s-a inversat.

«Ratio medendi» este o culegere de observații, în care Stoll insistă asupra constituirii meteorologice ale anului. El propune lună cu lună indicații pentru diverse maladii locale. În ianuarie el presupune grave variole, la sfârșitul lui ianuarie, cu scăderea temperaturii, inflamarea parenhimei pulmonare; în februarie — continuarea pneumoniilor; în martie — o veritabilă epidemie de gripă, descrisă sub numele de febra catarală.

În studiul său «Metode de tratament» el descrie rezultatele obținute în urma practicii sale la clinica Universității. Lucrarea conține aforisme despre medicină, prescrieri de substanțe medicamentoase.

Cartea dispune de un indice bibliografic, executat în manuscris.

Coperta este executată în piele, cu imprimări pe cotor.

1778

75. Albucasis (912—1013). De chirurgia. Arabice et latine. Cura J. Channing. T. 1—2. Oxonii (Oxford), Clarendoniano, 1778.
T. 1. 1778. 324 p.
T. 2. 1778. 319 p.

Albucasis, cel mai ilustru dintre medicii arabi din Apus, originar din El Zahra. Este considerat cel mai mare dintre chirurgii Islamului şi a beneficiat de ocrotirea califului Abd-ar-Rahman al III-lea, proverbial pentru bogăţiile şi splendoarea curţii sale. Opera cea mai larg cunoscută a lui Albucasis se numea «Kitab al Tarsif» sau «Metoda», care era o întinsă enciclopedie de cunoştinţe medico-chirurgicale, răspândită repede prin cele cinci traduceri în limba latină. Partea de chirurgie a «Tarsif»-ului, a asigurat autorului, talentat chirurg, reputaţia de specialist; a fost cel dintâi tratat ilustrat de chirurgie, având peste 200 gravuri, care reproduceau instrumentarul chirurgical pe care-l utiliza. În lucrare se remarcă excelente descrieri ale chistului hidatic, hemofiliei, operaţici pentru cancerul sânului. Cunoştea metastazele, practica ligatura vaselor, litotomia şi aplica forcepsul, exclusiv pentru extragerea feţilor morţi.

Cartea «Despre chirurgie» a servit drept îndreptar clasic la chirurgie pentru şcolile Evului mediu din Europa. Un interes deosebit au trezit ilustraţiile instrumentelor medicale. El descrie metodica diferitor operaţii şi erorile posibile.

Coperta este efectuată din carton, cu imprimări.

79. Home, Franz (1719—1813). Klinische Versuche. Krankengeschides métiers, par une societé de gens de letters. Mis en ordre et publié par D. Diderot et quant à la partie mathématique par M. D'Alembert. T. 1—14, 16—36; Planches T. 1—3. Berne—Lausanne, Soc. Tipografiques, 1778—1781.

T. 1. A.—Akr. 1778. CIV, 784 p. 3 p. ill.
T. 2. Al—Aou. 1778. 823 p., 2 p. ill.
T. 3. Apa—Atz. 1778. 941 p.
T. 4. Au—Ber. 1778. 788 p.
T. 5. Bi—Calz. 1778. 885 p.
T. 6. Cam—Chal. 1779. 804 p., 2 p. ill.
T. 7. Cha—Cht. 1779. 893 p., 1 p. ill.
T. 8. Chul—Cono. 1779. 989 p.
T. 9. Con—Cri. 1779. 958 p.
T. 10. Crith—Dinw. 1779. 958 p.
T. 11. Dio—Elb. 1779. 991 p.
T. 12. Elc—Espa. 1779. 995 p.
T. 13. Esp—Fer. 1779. 1013 p.
T. 14. Ferm—Forl. 1779. 992 p.
T. 15. Geo—Hal. 1779. 896 p., 1 p. ill.
T. 16. Halb—Hyb. 1779. 984 p., 1 p. ill.
T. 17. I—Jom. 1779. 1012 p.
T. 18. Jon—Lieu. 1780. 1052 p., 1 p. ill.
T. 19. Lig—Maq. 1780. 1015 p.
T. 20. Mar—Mni. 1780. 963 p.
T. 21. Mob—Nla. 1780. 508, 501 p.

T. 22. Noa—Orfr. 1780. 980 p.
T. 23. Org—Pau. 1780. 504, 531 p.
T. 24. Paux—Piz. 1780. 956 p.
T. 25. Pla—Por. 1780. 920 p., 1 p. ill.
T. 26. Rosa—Ryx. 1780. 924 p.
T. 27. Qua—Ret. 1780. 482 p., 492 p.
T. 28. Retf—Sapr. 1780. 960 p.
T. 29. Saq—Shu. 1780. 971 p.
T. 30. Si—Subu. 1781. 843 p.
T. 31. Suc—Tek. 1780. 874 p.
T. 32. Tel—Toqu. 1781. 760 p.
T. 33. Tor—Var. 1781. 927 p.
T. 34. Vas—Vir. 1781. 807 p., 2 p. ill.
T. 35. Vis—Zzu. 1781. 828 p., 5 p. ill.
Recueil de planches. T. 1. 1779.
—"— —"— —"— T. 2. 1780.
—"— —"— —"— T. 3. 1781.

«Enciclopedia, sau dicţionarul raţional al ştiinţelor, artelor şi meşteşugurilor» este enciclopedia franceză, publicată în 36 volume de Denis Diberot şi Jean Le Bond d'Alembert, cu concursul tuturor gânditorilor reprezentativi ai epocii, a fost o uriaşă sinteză a întregii ştiinţe contemporane. Ştiinţele medicale sunt demn reprezentate în Enciclopedie. Caracteristic pentru spiritul acestei uriaşe sinteze ştiinţifice este faptul, că anatomia patologică, disciplină abia născută, apare într-un capitol distinct, bine elaborat. Enciclopedia dezvăluie esenţa tuturor cunoştinţelor acumulate la epocă, face o descriere minuţioasă a ştiinţelor particulare şi remarcă legătura strânsă dintre ele.

Dintre particularităţile «Enciclopediei» trebuie de remarcat «harta cunoştinţelor» şi «Raţionamente prealabile» de d'Alembert, care sunt anexate la textul I-lui volum.

Enciclopedia a fost editată la Berna şi Lozanna în limba franceză.

Coperta este executată în piele.

1779

77. Heister, Lorenz (1683—1758). Chirurgie, in welcher alles, was zur Wundarzney gehoret, nach der neuesten und besten Art, grundlich abgehandelt, und in acht und dreyssig Kupfertafen die neuerfundene und dienlichste Instrumente... Neue viel verm. u. verb. Aufl. Bd. 1—2. Nurnberg, Raspe, 1779.
T. 1. 1779. 590 S.
T. 2. 1779. 1780 /XXIV/ S.

Heister, Lorenz — medic german, discipolul lui Boerhaave, pro-

fesor de botanică, anatomie şi chirurgie, unul dintre cei mai considerabili din I jumătate a sec. XVIII. A debutat cu memorii şi controverse (1711—1719) asupra naturii cataractei şi tratamentul ei. Heister a descris şi forma mult mai rară, numită cataracta membranoasă. Chirurgul este un adept ardent al metodei lui Anel pentru fistula lacrimală (1716). Cele mai multe dintre operele particulare ale lui Heister sunt rezumate în «Institutions de chirurgie», publicate pentru prima dată în 1718 (în limba germană), traduse apoi în latină şi în aproape toate limbile europene. Acesta-i tratatul de chirurgie cel mai amplu, cel mai savant, cel mai erudit, cel mai complet care a fost editat până la sfârşitul sec. XVIII. Heister a completat tot ce a fost bun până la el, dar l-a ameliorat cu rezultatele din bogata sa experienţă. Deci această lucrare este în acelaşi timp dogmatică şi istorică, puţine sunt atât de instructive.

Studiul de faţă «Chirurgia» reprezintă un compendiu didactic. Autorul întroduce exactitatea la operaţiile chirurgicale. Compendiul este asigurat cu ilustraţiile instrumentelor chirurgicale. Materialul este sistematizat. Cartea conţine un indice pe obiecte. Textul este însoţit de note marginale.

Coperta este executată în piele, cu imprimări.

1780

78. Haller, Albrecht v. (1708—1777). Primae lineae physiologiae. In usum praelectionum ac ademicarum. Nunc quarto conscriptae emendatae et pluribus animadversionibus auctae ab H. A. Wrisberg. Goettingae, Vandenhoeck. 1780. (22), 528 p.

Haller, Albrecht — părintele fiziologiei moderne, savant care-şi înscrie numele, în afară de fiziologie, şi în istoria anatomiei, chirurgiei, fiind şi un veritabil pionier al istoriei medicinei şi al bibliografiei medicale.

În studiul său «Primae lineae physiologiae», sub numele de fiziologie, el reuneşte pentru prima dată toate cunoştinţele privind funcţiile normale ale organismului sănătos. Haller a dezvoltat cunoştinţele privind fiziologia respiraţiei, digestiei, circulaţiei sanguine etc.

Studiul reprezintă un curs de prelegeri academice. Materialul este bine sistematizat, distribuit în capitole. Cartea este editată la Gottingen de doctorul în medicină şi filozofie H. A. Wrisberg şi este dedicată împărătesei Ecaterina II. Studiul este anticipat de un omagiu adus autorului, urmat de o prefaţă. Lucrarea este editată în limba latină. Textul este însoţit de trimiteri la sursele utilizate de autor.

Coperta este confecţionată din carton.

79. Home, Franz (1719—1813). Klinische ersuche. Krankengeschichten und Leichenoffnungen. Aus dem Englischen ubersetzt. Leipzig, Erben und Reich, 1781. 561 S.

Home, Franz — savant scoţian, medic, autor a opt lucrări. La 1751, dă numele de crup diferiei laringiene.

Studiul său «Experimente clinice. Foi de observaţii clinice şi asupra disecţiilor» reprezintă o generalizare a autorului la medicina clinică. Este utilizat în calitate de compendiu pentru medici şi studenţii medicinişti în practica de fiecare zi în spital.

Studiul este tradus din limba engleză. Conţine un indice bibliografic. Este editat la Leipzig. Cartea este imprimată în limba germană, cu caractere gotice.

Coperta este executată în piele.

80. Haller, Albrecht v. (1708—1777). Vorlesungen uber die gerichtliche Arzneiwissenschaft. Aus einer nachgelassenen lateinischen Handschrift ubersetzt. Bd. 1,2/1,22. Bern, 1782—84.

Bd. 1. 1782. 432 S.
Bd. 2/1, 1784. 496 S.
Bd. 2/2. 1784. 452 S.

Haller, A.— botanist, anatom, fiziolog, medic, poet. Clarvăzător, părintele fiziologiei moderne, care ia poziţie împotriva sistemelor speculative şi revendică introducerea pe scară largă a metodelor cantitative şi ale ştiinţei experimentale în medicină.

Lucrarea «Prelegeri la farmacologia judiciară» reprezintă un compendiu în 3 volume la medicina judiciară. În compendiu se face o determinare a medicinei judiciare, a obligaţiunilor experţilor în medicină judiciară.

Primul volum include întrebări de determinare a sexului şi vârstei, de stabilire a identităţii persoanei.

Al doilea volum este consacrat determinării stării sănătăţii, a maladiilor congenitale.

Volumul III descrie obligaţiunile medicului-expert, examinarea cadavrului.

Studiul este editat la Berna, în limba germană.

Coperta este confecţionată din carton.

1784

81. Campers, Petrus (1722—1789). Kleinere Schriften, die Arzney-und Wundarzneykunst und furnehmlich die Naturgeschichte bet-

reffend. Ins Teutsche ubers. von I. F. M. Herbell. Bd. 1—3 Leipzig, Crusius, 1784—1788.
Bd. 1. 1/2. 1784 367 S.
Bd. 2. 1/2. 1785—1787 S.
Bd. 3. 1/2. 1788—1790. 404 S.

Campers, Petrus — medic şi filozof german. El a făcut cercetări de fiziognomică. În cadrul înfloririi romantismului german, găsim şi opera lui Campers P., printre care şi studiul «Opere alese de farmaceutică, chirurgie şi ştiinţele naturii». Materialul este plasat într-un mod original. Autorul realizează descrierea organului auditiv la peşti, păsări şi animale. De asemenea tratează probleme ale claudicaţiei infantile şi descrie maladiile vezicii urinare. Opera conţine 3 volume şi este anticipată de o prefaţă. Materialul este bine sistematizat şi ilustrat.

Textul este însoţit de adnotări şi planşe ilustrate bine executate. Cartea este editată la Leipzig, în limba germană, cu caractere gotice.

Coperta este efectuată din carton.

82. Hennings, Johann Georg Friedrich (1763—1823). Von den Traumen und Nachtwandlern. Weimar, Hoffmann, 1784. (24), 592 S.

Hennings, Johann G. F. — medic, profesor german. Studiul său «Visele şi somnambulii» este consacrat interpretării din punct de vedere filozofic a viselor şi a somnambulismului. Lucrarea este asigurată cu un indice alfabetic pe obiecte. Textul este însoţit de adnotări. Cartea este editată în limba germană, cu caractere gotice.

Coperta este executată în piele.

83. Marx, Jakob (1743—1789). Abhandlung von der Schwind—Lungensucht und den Mitteln wider dieselbe. Hannover, Schmidtsche Buchhandlung, 1784. XVI, 239 S.

Marx, Jakob — medic — practician german. Studiul autorului «Tuberculoza pulmonară şi substanţele antituberculoase» elucidează experienţa savantului în tratamentul tuberculozei pulmonare cu utilizarea metodelor înaintate. Lucrarea este destinată medicilor. Ediţia de faţă este completată. Cartea este editată în limba germană, cu caractere gotice.

Studiul este editat la Hannover.

Coperta este executată în piele.

84. Lieutaud, Joseph (1703—1780). Inbegriff der ganzen medicinischen Praxis. Verb. u. abgekurzte Aufl. T. 1—6. Frankenthal, Verlag einer typogr. Gesellschaft, 1785.

T. 1. 1785. XXXII, 480 S.
T. 2. 1785. IV, 304 S.
T. 3. 1785. 328 S.
T. 4. 1785. 318 S.
T. 5. 1785. 263 S.
T. 6. 1785 314 S.

Lieutaud, Joseph — medic, anatom francez, destul de abil în anatomia normală. Se impune prin mai multe memorii inserate în colecțiile Academiei de științe, și în special prin «Eseurile anatomice» (1742 și 1746), opera unui om experimentat; în fine prin «Istoria anatomică», unde descrie multiple deschideri de cadavre, dar pe care Morgagni o critică vehement pentru dezordine și insuficiență. Lieutaud descrie edemele, ulcerațiile tuberculoase, leziunile sifilitice laringiene și tratamentul lor.

Studiul «Esența medicinei practice» face o descriere a maladiilor interne și constă din 6 volume. Fiecare volum conține o tablă de materii. Este destinat medicilor și studenților mediciniști în calitate de compendiu. Cartea este editată în limba germană, cu caractere gotice.

Coperta este executată în piele, cu imprimări pe cotor.

1786

85. Bernstein, Johann Gottlieb (1747—1835). Praktisches Handbuch für Wundärzte nach alphabetischer Ordnung. Bd. 1—6. 8 Frankenthal. 1786—1787.

Bd. 1. 1786. 403 S.
Bd. 2. 1786. 380 S.
Bd. 3. 1786. 364 S.
Bd. 4. 1786. 359 S.
Bd. 5. 1786. 347 S.
Bd. 6. 1786. 380 S.
Bd. 7. 1787. 284 S.
Bd. 8. 1787. 284 S.

Bernstein, Johann — celebru medic-chirurg german. Studiul său «Compendiu practic pentru chirurgi» conține enumerarea unor cunoștințe speciale pentru medicii-chirurgi, inclusiv termenii medicali, traduși din limba latină în limba franceză. Materialul este sistematizat în ordinea alfabetică a termenilor, a maladiilor și a substanțe-

lor medicamentoase. Studiul este asigurat cu un indice bibliografic și este constituit din 8 volume. Este destinat medicilor și studenților mediciniști în calitate de compendiu. Textul este însoțit de adnotări. Lucrarea este editată în limba germană, cu caractere gotice.

Coperta este executată în piele.

86. Blumenbach, Johann Friedrich (1752—1840). Introductio in historiam medicinae litterariam. Goettingae, Dieterich, 1786. XVI, 462 p.

Blumenbach, Johann F.— naturalist, anatom și antropolog german, profesor. Era numit în cercul oamenilor de știință «Magistrul Germaniei». El primul în Germania a ridicat zoologia la un rang de știință, argumentând legătura ei cea mai directă cu anatomia comparată. Opera lui este tradusă în aproape toate limbile europene. Studiul său «Introducere în istoria medicinei. Literatura» nu este decât un indice bibliografic al literaturii medicale. Cartea dispune de un indice al autorilor, cuprinși în studiul de față. Este editată la Gottingen, în limba latină.

Coperta este executată în piele, cu imprimări.

87. Celsus. A. Cornelius/Sec. I p. n. n.— sec. I e. n./. De medicina. Libri octo ad optimas editiones collati. Praemittitur notiția literaria studiis Societatis Bipontinae. Ed. accurata. Biponti, Ex typ. societatis, 1786. XXIV, 553, (22) p.

Celsus, A. Cornelius — scriitor. El a scris despre retorică, filozofie, drept, medicină.

În studiul său fundamental «Despre medicină» în 8 cărți el face o compilație a realizărilor medicinei în domeniul dieteticii, patologiei, terapiei și chirurgiei.

Vezi p. 46.

88. Spielmann, Jakob Reinbold (1722—1783). Kleine praktische medizinische und chemische Schriften, In die deutsche Sprache ubergetr. Leipzig, Weygand, 1786. 6,473 S., 1 Taf.

Spielmann, Jakob R.— chimist, profesor în medicină, chimie, botanică și farmacie. În Germania medicul și farmacistul J. R. Spielmann, profesor de chimie la Facultatea de medicină din Strasbourg, a organizat în 1755 un învățământ practic în laboratorul farmaciei sale.

Studiul «Mici articole de medicină practică și chimie» reprezintă o culegere de articole de chimie, botanică și medicină.

Lucrarea este însoțită de o prefață și de o planșă ilustrată, pla-

sată la sfârşitul cărţii. Cartea este editată la Leipzig în limba germană la 1786, cu caractere gotice.
Coperta este executată în piele, cu imprimări.

89. Scribonius, Largus (Sec. I p. e. n.). Compositiones medicamentorum denuo ad editionem rhodianam editae a J. M. Bernhold. Accedunt praefatio et index. Argentorati (Strassburg), Koenig, 1786. XXIV, 160 p.

Scribonius, Largus — medic roman, contemporanul lui Celsus. «Studiul despre medicamente» propune date despre substanţele medicamentoase şi enumeră maladiile pe care le tratează. Textul este anticipat de o prefaţă. Materialul este sistematizat şi este asigurat cu trimiteri şi cu un indice bibliografic. Cartea este editată în limba latină de editorul J. M. Bernhold.
Coperta este confecţionată din carton.

90. Stoll, Maximilian (1742—1788). Aphorismi de cognoscendis et curandis febribus. Vindobonae (Wien), Typ. Kurzbek, 1786. (15), 306 p.

Stoll, Maximilian — profesor la Viena, care susţine că prin vindecarea pacientului nu sunt epuizate obligaţiile pe care le are medicul ca slujitor al statului. M. Stoll a îmbogăţit medicina cu numeroase date noi.
Studiul «Aforisme despre diagnosticarea şi tratamentul febrei» reprezintă o generalizare a observaţiilor autorului asupra febrei. Procesele patologice el le explică prin acţiunea principalelor lichide ale corpului uman: a fierii, flegmei şi mucozităţii.
Cartea este editată în limba latină.
Coperta are un cotor din piele, cu imprimări.

91. Weber, Friedrich August (1753—1806). De causis et signis morborum libri duo. Lib. 1—2. Heidelbergae, Pfaehler, 1786—1787.
Lib. 1. et 2/1. 1786. 279 p.
Lib. 2/2. 1787. 410 p.

Weber, Friedrich A.— medic german, traducător a multiple lucrări medicale. Studiul său «Despre cauzele şi simptomele maladiilor» este o disertaţie. Materialul este sistematizat şi repartizat în ordinea alfabetică a maladiilor. Cartea este destinată studenţilor medicinişti. Studiul constă din două cărţi şi este anticipat de o prefaţă. Este editat în limba latină.
Coperta este executată în piele.

1787

92. Hunter, John (1728—1793). Traité des maladies vénériennes. Trad. de l'anglais par M. Audiberti. Paris, Mequignon, 1787. 432 p., 7 pl.

Hunter, John — naturalist celebru al sec. XVIII, ilustru chirurg englez al «secolului luminilor». Dincolo de cercetările de amănunt, de ingenioasele procedee operatorii imaginate, frații Hunter au marele merit de a fi dezvoltat patologia și clinica chirurgicală pe baza metodei anatomoclinice. John Hunter a exercitat o puternică influență asupra dezvoltării medicinei engleze în ansamblu.

Monografia «Tratarea maladiilor venerice» descrie un material bogat despre sifilis, gonoree, șancru. Se acordă o atenție deosebită virusului bolilor venerice, a complicațiilor survenite și a tratamentului lor. Materialul este sistematizat și generalizat. Studiul este editat la Paris în limba franceză. Este o traducere din limba engleză efectuată de M. Audiberti.

Coperta este executată în piele, cu imprimări.

1788

93. Haller, Albrecht (1708—1777). Grundriss der Physiologie fur Vorlesungen. Nach der 4. Lat. mit den Verbesserungen und Zusatzen des Herrn Prof. Wrisberg in Göttingen, verm. Ausg. aufs neue ubers. u. mit Anmerk. vers. durch Oömmerring mit einigen Anmerk. begleitet u. besorgt von P. F. Meckel. Berlin, Haude, 1788. X, 710 S.

Creația sa «Bazele fiziologiei» reprezintă un curs de prelegeri la fiziologie, traduse în limba germană de pe o ediție latină din 1780. Este editată la Berlin. Introducerea cărții este semnată de Meckel P. F.

Coperta este executată în piele.

94. Herrenschwand, Johann (1725—1796). Traité des principales et des plus frequentes maladies externes et internes. Bern, Seizer, 1788. (II), 551, CLVIII p.

Herrenschwand, Johann — medic elvețian. A fost medic de curte pe lângă regele polonez August C.

Studiul sau «Tratamentul celor mai principale și mai frecvente maladii externe și interne» descrie majoritatea maladiilor cunoscute la acea epocă, informează cititorul despre metodele de tratament, inclusiv prezintă date despre farmacia casnică și portativă. Lucrarea poartă un caracter de enciclopedie populară. Este destinată pentru medicii începători, amatori și pur și simplu pentru cititorii interesați.

Cartea incepe cu o dedicaţie urmată de o prefaţă. Lucrarea conţine o clasificare a tipurilor de temperament. Sunt propuse un şir de reţete şi destinaţia acestor medicamente.
Coperta este executată în piele, cu imprimări.

95. Stoll, Maximilian (1742—1788). Vorlesungen über einige langwirrige krankheiten. Aus dem Nachlass des Verfassers hrag. u. aus Lat. übers. von J. Eyerel. T. 1—2. Wien, Wappler, 1788—1791.

T. 1. 1788. 419 S.
T. 2. 1791. 484 S.

Stoll, Maximilian — medic german, savant, reprezentant al vechii şcoli vieneze. În «Prelegeri despre unele maladii cronice» sunt descrise o multitudine de maladii cronice aşa ca scorbutul, rahitismul, parotidita epidemică, astmul, sifilisul, bolile de copii, tusa convulsivă, apoplexia ş. a. Autorul descrie simptomele, etiologia, face o clasificare a maladiilor, recomandă diverse remedii şi propune reţete corespunzătoare.
Cartea este destinată medicilor şi studenţilor medicinişti. Lucrarea este editată în două volume, în limba latină.
Coperta este efectuată din carton, cu cotor din piele, cu imprimări.

1789

96. Cullen, William (1712—1790). Anfangsgrunde der praktischen Arzneykunst. 2. Ausg., nach der 4 engl. Ausg. ubers. u. mit Anmerk. u. Zusatzen verm. Bd. 1—4. Leipzig, Fritsch, 1789.

Bd. 1. 1789. VI, 616 S.
Bd. 2. 1789. VI, 624 S.
Bd. 3. 1789. IV, 620 S.
Bd. 4. 1789. VI, 559, /II/ S.

. Cullen, William — medic, savant scoţian. Este supranumit «părintele neuropatologiei». Cullen afirmă în opera sa că principiul de bază al vieţii rezidă în «forţa nervoasă». Sistemul nervos coordonează toate fenomenele fiziologice şi susţine «tonusul» normal al părţilor solide ale organismului. Boala s-ar declanşa în urma unor acţiuni nocive din partea stimulenţilor externi, care produc în consecinţă stări «atonice» sau «spasmodice» prin afectarea sistemului nervos.
Studiul său «Elemente de medicină practică» este editat la Leipzig, în limba germană, cu caractere gotice. Este lucrarea de bază a autorului, în care-şi expune învăţătura despre spasm, atonie ş. a.

Autorul face o descriere exactă a maladiilor (febra, guta ş. a.), explicând pentru prima dată manifestările de boală din punct de vedere fiziologic. Lucrarea constă din 4 volume. Fiecare volum conţine o tablă de materii.

Coperta este efectuată din carton.

1793

97. Mezler, Franz Xaver (1756—1812). Versuch einer Geschichte des Aderlasses. Ulm, Wohler, 1793. 293 S.

Mezler, Franz Xaver — medic german, membru al Academiei de ştiinţe din Viena, al societăţii regale a medicilor din Paris, corespondent al societăţii medicilor din Zurich. Monografia «Experienţa istoriei flebotomiei» descrie dezvoltarea acestei metode de la Galen până la Stahl, Bordeu, Wolstein.

Studiul este anticipat de o prefaţă semnată de autor. Textul este însoţit de adnotări. Lucrarea este editată în limba germană, cu caractere gotice.

Coperta are un cotor din piele, cu imprimări.

98. Ploucquet, Wilhelm Gottfried (1744—1814). Initia bibliothecae medico-practicae et chirurgicae realis sive repertorii medicinae practicae et chirurgiae. T. 1—8. Tubingae (Tübingen), Cotta, 1793—1797.

T. 1. A. B. 1793 /160/, 536 p.
T. 2. C. D. 1794, 879 p.
T. 3. E. F. G. 1794, 648 p.
T. 4. H. 1795. 574 p.
T. 5. I. L. M. N. 1795. 774 p.
T. 6. O. P. 1796. 661 p.
T. 7. R. S. T. 1797. 662 p.
T. 8. U. V. X. Y. Z. 1797. 499 p.

Ploucquet, Wilhelm Gottfried — bibliograf celebru, profesor de medicină. Lucrarea sa «Biblioteca medicinei practice şi a chirurgiei» reprezintă un indice în 8 volume de medicină. Include monografii, capitole aparte din monografii, articole din manuale, disertaţii. Materialul este sistematizat conform rubricilor pe obiecte în ordine alfabetică. Dispune de indice auxiliare: pe autori şi a excepţiilor speciale. Un mare interes suscită lista cataloagelor medicale, utilizate la crearea indicelui dat. Lucrarea este editată în limba latină.

Coperta este executată cu imprimări aurite pe cotorul din piele.

1795

99. Brandis, Joachim Dietrich (1762—1845). Versuch über die Lebenskraft. Hannover, Hahn, 1795. XXIV, (8), 174 S.

Brandis, Joachim D.— savant şi medic german, profesor la Universitatea din Koln, fondator al colegiului sanitar.

Studiul autorului «Despre energia vitală» este consacrat temei naşterii biologice a energiei vitale, începând cu cele mai elementare structuri şi terminând cu energia vitală a animalelor şi omului. Materialul este sistematizat. Textul este însoţit de adnotări. Cartea este editată în limba germană, la Hannover.

Coperta este executată în piele.

1796

100. Vogel, Samuel Gottlieb (1750—1837). Kranken—Examen. Oder: allgemeine philosophisch-medicinishe untersuchungen zur Erforschung der Krankheiten des menschlichen Korpers. Stendal, Franzen, 1796. XVI, 356 S.

Vogel, Samuel G.— medic, savant german, profesor de medicină la Universitatea din Rostock, traducător.

Studiul său «Examinarea pacientului, sau studierea medico-filozofică a maladiilor omului» reprezintă un compendiu practic pentru medici. Sunt evidenţiate următoarele teme: arta medicului de a examina pacientul, afecţiunile ginecologice, bolile de copii. Materialul este sistematizat în capitole. Cartea este editată în limba germană.

Coperta este confecţionată din carton.

1797

101. Ratio Instituti Clinici Ticinensis a mense januario usque ad finem junii anni MDCCXCV. Quam reddit J. Frank. Praefatus est J. P. Frank. Viennae (Wien), Camesina, 1797. CXIV, 299 p.

Frank, Joseph P.— savant, medic italian, profesor la Academia or. Tessine. Studiul său «Darea de seamă a clinicii institutului or. Tessine din ianuarie până în iunie 1795» este o culegere de foi de observaţii clinice pe jumătate de an cu descrierea cazurilor celor mai complicate. Cartea este editată la Viena, în limba latină şi este anticipată de o prefaţă.

Coperta este confecţionată din carton.

102. Selle, Christian Gottlieb (1748—1800). Medicina clinica oder Handbuch der medicinischen Praxis. 7. verb. Aufl. Berlin, Himburg, 1797. XVI, 648 S.

Selle, Christian G.— celebru medic german, savant, reprezentantul Academiei Regale de ştiinţe la Berlin, Stockholm, a Societăţii Regale a medicilor la Londra.

Studiul său «Medicina clinică, sau manual de medicină practică» reprezintă un compendiu de boli interne pentru medici şi studenţi medicinişti. Autorul descrie cu minuţiozitate maladiile, simptomele lor şi metodele terapeutice. Sunt descrise maladiile de piele, hepatice, renale, venerice, cardiovasculare ş. a. Sunt propuse chiar şi reţete şi diferite remedii farmaceutice.

Cartea este editată la Berlin în limba germană, cu caractere gotice.

Coperta este executată în piele.

1798

103. Desault, Pierre—Joseph (1749—1795). Oeuvres chirurgicales. Tableau de sa doctrine et de sa pratique dans le traitement des maladies externes. Ouvrage publie par X. Bichat. P. 1—2. Paris, Desault, 1798.

P. 1. Maladies des parties dures. VIII, 413 p.
P. 2. Maladies des parties molles. 528 p.

Desault, Pierre—Joseph — medic-chirurg francez, profesor. Printre primii a organizat un învăţământ chirurgical la patul bolnavului, la Hotel—Dieu din Paris. Desault este unul dintre fondatorii urologiei franceze, procedeele sale de cateterism al căilor urinare fiind larg răspândite.

Studiul său «Opere chirurgicale» cuprinde material din diferite ramuri ale chirurgiei. Lucrarea constă din două părţi, care descriu fracturile şi luxaţiile părţilor osoase ale corpului uman. Ea este publicată de discipolul lui Desault, Xavier Bichat. Cartea începe cu o dedicaţie pentru J. N. Corvisart, un alt discipol al lui Desault. Lucrarea este editată la Paris, în limba franceză.

Coperta are un cotor executat în piele, cu imprimări.

104. Schmid, Carl Christian (sec. XVIII). Physiologie philosophisch bearbeit. Bd. 1—2. Jena, Akad. Buchhandlung, 1798—1799.

T. 1. 1798. 362 S.
T. 2. 1799. 670 S.

Schmid, Carl C.— profesor în teologie. Studiul său «Concepţii filozofice asupra fiziologiei» constă din trei volume. Volumul III lipseşte din colecţia noastră. Autorul tratează ştiinţele fiziologice printr-o prismă filozofică. Materialul este bine sistematizat şi este anticipat de o prefaţă. Textul este însoţit de trimiteri la izvoarele utilizate de autor. Cartea este editată la Viena, în limba germană, cu caractere gotice.

Coperta este confecţionată din carton.

1799

105. Struve, Christian (1767—1807). Die Kunst das schwache Leben zu erhalten und in unheilbaren Krankheiten zu fristen. T. 1—2. Hannover, Hahn, 1799.

T. 1. 1799. 246 S.
T. 2. 1799. 262 S.

Struve, Christian — medic german. Studiul său «Arta de a păstra viaţa slabă» reprezintă o descriere a asteniei şi a influenţei ei asupra duratei vieţii, a simptomelor specifice ei, a metodelor de tratament. Este destinat medicilor practicieni. Cartea este editată la Hannover în limba germană, cu caractere gotice.

Coperta este executată în piele.

1800

106. Eustachius, Bartolommeo (1520—1574). Anatomische Kupfer—Tafeln nebstderselben Erklarungen. Verfertigt unter der Aufsicht von A. Bonn. Aus dem Hollandischen von I. C. Krauss. Amsterdam, Elwe, 1800. XX, 224 S.

Eustachius, Bartolommeo — anatom italian, profesor la şcoala romană Sapience. Secolul XV şi apoi Renaşterea crează posibilităţi pentru studii anatomice, fiziologice şi patologice. În decursul ultimelor secole se descoperă glandele endocrine. Eustachio descoperă suprarenala (1563). El descrie scăriţa, muschiul tensor al timpanului, melcul, transmisiunea sunetului prin lanţul de oscioare şi trompa care-i poartă numele. Autorul a elaborat metoda studierii comparative a organelor omului matur şi a fătului. A publicat un şir de lucrări despre structura rinichilor, a vaselor sangvine şi a dinţilor.

Studiul său «Tabele anatomice de cupru» conţine o caracteristică anatomică minuţioasă a structurii organelor umane incluse în 47 tabele. Materialul este sistematizat. Cartea este editată la Amsterdam în limba germană, stil gotic.

Coperta este confecţionată din carton, cu un cotor din piele, cu imprimări.

INDICE PE AUTORI

INDICE SISTEMATIC

F.E.P. «Tipografia Centrală»,
277068, Chişinău, str. Florilor, 1
Departamentul Edituri, Poligrafie
şi Comerţul cu Cărţi